

GAZETA
LITERARĂ

ORGAN SAPTAMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ

Anul XII Nr. 13 (576) Joi 25 martie 1965

8 pagini 1 leu

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU DEJ,
VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI,
A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

La 19 martie partidul și poporul nostru au suferit o grea pierdere: a încetat să bată inima tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, fiu devotat al clasei muncitoare din România, al poporul român.

Nemărginită este durerea noastră, a tuturor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a dăruit întreaga sa viață partidului clasei muncitoare, luptei revoluționare pentru eliberarea oamenilor muncii, pentru fericirea poporului român și a patriei noastre, pentru socialism. Înalt exemplu de fidelitate față de marxism-leninism, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un eminent militant al mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a luptat neobosit pentru prietenia și unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea partidelor comuniste, pentru cauza păcii și libertății popoarelor.

În urașa sa activitate și-au găsit expresie trăsăturile cele mai nobile ale eroicele noastre clase muncitoare, care este mândră de a fi plămădit în mijlocul ei, în focul luptei conduse de partid, un asemenea conducător.

Născut la 8 noiembrie 1901 la Birlad, într-o familie de muncitori, tovarășul Gheorghiu a început să muncească de la vârsta de 11 ani ca ucenic în diferite ateliere și fabrici, calificându-se ca muncitor electrician. Sub influența valului revoluționar din România de la sfârșitul primului război mondial, însușit de ideile Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, tovarășul Gheorghiu-Dej s-a înrolat din fragedă tinerețe în mișcarea muncitorească. El a participat, în rândurile muncitorilor din Valea Trotușului, la greva generală din 1920 — care a oglindit creșterea conștiinței de clasă, a capacității de luptă a proletariatului român și a evidențiat necesitatea istorică a înfringerii oportunistului, a făuririi partidului de tip nou, Partidul Comunist din România.

În anii următori, tovarășul Gheorghiu-Dej ia parte la un șir de acțiuni muncitorești la Galați, fiind ales în conducerea sindicatului de la Atelierele C.F.R.

În 1930 el devine membru al Partidului Comunist, în rândurile cărui avea să lupte pînă la ultima suflare.

În acei ani, cînd criza economică lovea greu masele muncitoare, activitatea partidului era paralizată de lupte fracționiste care aduseseră partidul la un pas de lichidare. Refacerea unității partidului, orientarea activității sale spre întărirea legăturilor cu masele muncitoare și în primul rînd cu detașamentele de bază ale proletariatului au făcut posibilă organizarea unor mari acțiuni muncitorești, culminînd cu eroicele lupte din februarie 1933 — în a căror pregătire și desfășurare s-au afirmat cu putere marile calități politice și organizatorice de conducător revoluționar ale tovarășului Gheorghiu-Dej.

La Galați și apoi la Dej, unde fusese mutat disciplinar, ca și la București, Iași, Cluj, Pașcani și în alte localități, tovarășul Gheorghiu-Dej, dînd exemplu de felul cum trebuie muncit în mijlocul maselor, a depus o intensă activitate pentru realizarea unității de acțiune a muncitorilor cereștiști.

În 1932, la Conferința pe țară a muncitorilor feroviari, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar al Comitetului Central de acțiune care, sub îndrumarea Comitetului Central al Partidului Comunist, a organizat nemijlocit lupta cereștiștilor.

Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a îndeplinit în mod strălucit sarcinile de răspundere încredințate de partid în organizarea acestor lupte, care au constituit o cotitură în istoria întregii noastre mișcări muncitorești, au demonstrat capacitatea clasei muncitoare de a acționa ca forță socială conducătoare a poporului muncitor în lupta de eliberare, au deschis o pagină nouă în viața partidului. Întărîndu-și rîndurile cu cele mai bune, mai combative și revoluționare cadre proletare, partidul s-a legat mai strîns de masele oamenilor muncii.

Procesul intențat de reacțiune în 1933—1934 conducătorilor muncitorimii cereștiștilor a fost transformat de Partidul Comunist într-o tribună de demascare a regimului burghezo-moșieresc, a politicii antinaționale și antipopulare a claselor dominante. Din banca acuzaților în lanțuri a răsunat cu vigoare și curaj, prin glasul tovarășului Gheorghiu-Dej, chemarea înflăcărată, mobilizatoare a partidului adresată maselor muncitoare de a lupta cu hotărîre pentru o viață mai bună, împotriva robiei capitaliste, pentru apărarea suveranității și independenței naționale.

Condamnat la 12 ani muncă silnică, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost deținut în diferite închisori — Jilava, Văcărești, Craiova, Ocnele Mari, Aiud, Doftana, Caransebeș și în lagărul de la Tg. Jiu.

Gratiile tenișelor, sîrma ghimpată a lagărelor n-au putut să-l izoleze de partid, de clasa muncitoare, de popor pe militanții revoluționari. Simțînd în permanență sprijinul partidului, solidaritatea maselor muncitoare și a unor largi cercuri democratice, el a păstrat legătura cu viața și activitatea partidului, au înfrîntat cu fermitate și dirzenie regimul de teroare și exterminare din închisori, pe care le-au transformat în școli de călire revoluționară. Prin munca politico-ideologică desfășurată de comuniștii din închisori, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, s-au făurit cadre oțelite de militanți comunisti, caracterizate prin capacitatea de a organiza masele muncitoare, prin clarviziune politică și combativitate revoluționară, cadre care au avut ulterior un rol de excepțională însemnătate în conducerea de către partid a luptei pentru cucerirea puterii de către oamenii muncii și construirea socialismului.

Aprecierea acordată de partid activității desfășurate de tovarășul Gheorghiu-Dej și-a găsit expresie în cooptarea sa, în 1935, pe cînd se afla în închisoare, ca membru al C.C. al P.C.R.

În anii războiului, tovarășul Gheorghiu-Dej împreună cu ceilalți tovarăși din închisori și legăre își manifestau încrederea neștrămutată în victoria împotriva fascismului, solidaritatea frățească cu popoarele Uniunii Sovietice. În strînsă legătură cu cadrele de bază din afară, ei și-au pus întreaga experiență, tot elanul revoluționar în slujba organizării luptei antihitleriste a poporului român.

Tovarășului Gheorghiu-Dej îi revine meritul principal în demascarea și lichidarea cîlcii de trădători și capitulanți, infiltrate în conducerea partidului; înlăturarea agenturii trădătoare a constituit una din condițiile esențiale pentru ca partidul să-și poată îndeplini rolul conducător în lupta de eliberare națională și socială a poporului român.

Activul revoluționar al partidului, în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, a elaborat linia strategică și tactică pentru răsturnarea dictaturii militar-fasciste și întoarcerea armelor împotriva Germaniei hitleriste. Partidul a trecut la organizarea formațiilor de luptă patriotice, la realizarea Frontului Unic Muncitoresc cu partidul social-democrat, la înfăptuirea unui larg sistem de alianțe cu diferite grupări politice și atragere în lupta antihitleristă a unor personalități însușite de sentimente patriotice, la desfășurarea unei vaste activități în rîndurile armatei.

În zilele hotărîtoare pentru pregătirea insurecției, C.C. al partidului a organizat evadarea din lagăr a tovarășului Gheorghiu-Dej și a altor cadre de bază ale partidului.

Organizată și condusă de partid, insurecția armată a deschis o eră nouă în istoria poporului român, a însemnat începutul revoluției populare. România s-a alăturat coaliției antihitleriste, Armata română, în totalitatea ei, a luptat umăr la umăr cu Armata sovietică pînă la zdrobirea Germaniei hitleriste. Singele vărsat în comun a cimentat prietenia și alianța indestructibilă dintre poporul român și poporul sovietic în lupta pentru cauza păcii și socialismului.

Tovarășul Gheorghiu-Dej a dat o contribuție de cea mai mare importanță la elaborarea liniei politice și tactice a partidului în desfășurarea furtunoasă a marilor bătălii de clasă de după 23 August 1944, muncind cu nesecată energie pentru înfăptuirea sarcinilor stabilite de partid — mobilizarea tuturor forțelor în războiul antihitlerist, refacerea economiei naționale, democratizarea țării, făurirea alianței muncitorești-tărănești în focul luptei pentru reforma agrară, instaurarea puterii populare.

Ca reprezentant al partidului și clasei muncitoare în guvern, tovarășul Gheorghiu-Dej a preluat, în noiembrie 1944, conducerea Ministerului Comunicațiilor și Lucrărilor Publice, fiind primul muncitor ministru în istoria politică a României.

Sub conducerea partidului, clasa muncitoare organizată în sindacatele unice revoluționare, masele largi țărănești care luptau pentru pămînt, partidele și grupările reunite în frontul național democrat dădeau lovituri zdrobitoare cercurilor reacționare. Valul luptei revoluționare a măturat un șir de guverne cu majoritate reacționară și a impus la 6 Martie 1945 aducerea la putere a primului guvern din țara noastră în care clasa muncitoare avea rolul preeminent.

La Conferința Națională a Partidului Comunist din octombrie 1945, tovarășul Gheorghiu-Dej a prezentat Raportul Politic al Comitetului Central, care cuprindea un amplu program de luptă pentru înălțarea puterii populare, reconstrucția țării și consolidarea independenței naționale. În acest program, de o largă perspectivă istorică, partidul, scrutînd departe în viitor, și-a exprimat concepția leninistă privitoare la construirea unei industrii puternice ca temelie a dezvoltării social-economice a României.

După Conferința Națională, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost ales secretar general al Partidului Comunist Român.

În calitate de ministru al Economiei Naționale și apoi al Industriei și Comerțului, a prezidat al Comisiei Ministeriale pentru redresarea economică, el a adus o contribuție esențială în lupta împotriva inflației și sabotajului economic al capitaliștilor, în pregătirea și înfăptuirea programului din iunie 1947 de stabilizare monetară și refacere a economiei naționale.

Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române au marcat cucerirea deplină a puterii de către clasa muncitoare în alianță cu masele largi ale țărănimii; misiunea de a realiza actul abdicării regelui, la 30 Decembrie 1947, i-a revenit, din însărcinarea partidului și guvernului și în numele tuturor forțelor democratice, tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, împreună cu doctorul Petru Groza.

Oamenii muncii, devenind singurii stăpîni ai țării, au pășit cu însuflețire, sub conducerea partidului, la construirea societății socialiste.

Tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej a avut un rol deosebit în lupta partidului pentru realizarea unității

(Continuarea în pagina 2)

AMINTIREA TOVARĂȘULUI GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ, VEȘNIC VIE ÎN INIMA PARTIDULUI, A CLASEI MUNCITOARE, A POPORULUI

(Urmare din pagina 1)

politice și organizatorice a clasei muncitoare — înfăptuită la Congresul de unificare din februarie 1948 prin crearea Partidului Muncitoresc Român pe baza principiilor ideologice și organizatorice marxist-leniniste. Congresul l-a ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Prin istoricul act al naționalizării, pregătit de partid sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu-Dej, principalele mijloace de producție industrială au devenit bun al întregului popor și s-a creat o puternică temelie construcției socialiste în țara noastră.

Partidul a orientat cu neștrămutată perseverență dezvoltarea României în direcția transformării ei într-o țară industrială, cu o agricultură înaintată. Tovarășului Gheorghiu li revin mari merite în elaborarea politicii de industrializare socialistă, ca pirghie hotărtoare a progresului rapid al țării, a valorificării resurselor ei și a dezvoltării tuturor ramurilor economiei în vederea creșterii continue a bunăstării celor ce muncesc — obiectivul fundamental al politicii partidului.

Călăuzit de teza marxist-leninistă că socialismul trebuie construit nu numai în orașe ci și la sate, partidul a pus la ordinează zilei rezolvarea celei mai complexe sarcini a construcției socialiste — transformarea socialistă a agriculturii. Întreaga muncă desfășurată în acest domeniu s-a întemeiat pe linia exprimată în numele partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej la plenara din martie 1949 a Comitetului Central. Viața a confirmat în mod strălucit această linie politică; înfăptuirea cu succes a cooperativizării agriculturii a deschis largi perspective dezvoltării intensive și multilaterale a producției agricole, a ridicat pe o treaptă mai înaltă alianța muncitorească-țărană.

Întreaga activitate a Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu-Dej, oglindește capacitatea de a aplica creator, la condițiile țării noastre, legile obiective, general-valabile, ale revoluției și construcției socialiste, de a desprinde cerințele specifice fiecărei etape istorice și de a îndrepta în direcția hotărtoare eforturile partidului, ale poporului.

Aceste trăsături caracterizează munca efectuată de partid sub conducerea nemijlocită a tovarășului Gheorghiu pentru elaborarea planului de electrificare, a planurilor cincinale și a planului de șase ani, planuri a căror realizare, prin eforturile însușite ale întregului popor, a asigurat introducerea largă a tehnicii noi, dezvoltarea proporțională, armonioasă și mereu ascendentă a economiei naționale.

Indepinind cele mai înalte funcții de partid și de stat — președinte al Consiliului de Miniștri din 1952 până în 1955, prim-secretar al Comitetului Central al P.M.R. și președinte al Consiliului de Stat până în ultima clipă a vieții sale — tovarășul Gheorghiu-Dej avea un contact larg și direct cu poporul, studia cu deosebită luare aminte experiența maselor, manifesta o nenăvăgărită încredere în puterea de creație a poporului — făcitorul istoriei și al tuturor marilor realizări ale României socialiste.

Exemplu de simplitate și modestie, el avea un neamșuț dar de a-și apropia oamenii, de a-i însuși și a-i antrena la luptă pentru înfăptuirea sarcinilor trasate de partid; oamenii muncii păstrează neștersă amintirea întâlnirilor cu tovarășul Gheorghiu, a sfaturilor sale de tovarăș și prieten care le vorbea în același grai al inimii.

Tovarășul Gheorghiu exprima cu deosebită căldură grija permanentă a partidului pentru educarea tineretului, nădejdea de mine a țării, pentru promovarea femeilor în munci de răspundere în economie, în instituții de stat și în organizațiile obștești. El manifesta o neslăbită preocupare pentru satisfacerea setei de cultură și îmbogățirea vieții spirituale a poporului, pentru avântul continuu al învățămîntului, acorda o mare atenție activității creatoare a intelectualilor, a oamenilor de știință, artiști și cultură, cărora le împărțea înalta prețuire a partidului pentru valoroasa lor contribuție la propășirea patriei.

În fruntea partidului, tovarășul Gheorghiu are merite deosebite în rezolvarea marxist-leninistă a problemei naționale în țara noastră, prin care au fost asigurate deplină egalitate în drepturi a tuturor oamenilor muncii și cimentarea prieteniei de nezdruccinată dintre poporul român și minoritățile naționale.

Timp de peste trei decenii, tovarășul Gheorghiu-Dej a adus o mare contribuție la călătoria ideologică și organizatorică a partidului nostru. Minunat conducător de tip leninist, el a militat pentru întărirea partidului ca detașament combativ de avangardă al clasei muncitoare, strins legat de mase, singe din singele poporului, forța conducătoare în opera de construire a socialismului.

Partidul nostru s-a călțit, a realizat o unitate și o coeziune fără precedent printr-o luptă intransigentă împotriva oricăror abateri de la ideologia și politica sa marxist-leninistă, împotriva elementelor antipartinice, fracționiste, oportuniste. În această luptă tovarășul Gheorghiu-Dej, cu înalta sa conștiință partinică și perspicacitate politică, cu ascuțitul său spirit de clasă, a avut un rol de frunte. Partidul Muncitoresc Român, strins unit în jurul Comitetului său Central, este astăzi mai puternic decit oricind.

Este plinduitoare pentru noi preocuparea neabătută a tovarășului Gheorghiu-Dej pentru întărirea continuă a rolului conducător al partidului în toate domeniile acti-

vității social-economice, pentru aplicarea neștirbită a normelor de muncă leniniste, în viața partidului, în activitatea conducerii sale și înrădăcinat principiul muncii colective, toate hotărârile și măsurile conducerii partidului fiind rodul activității și gândirii colective ale Comitetului Central, Biroului său Politic.

Tovarășul Gheorghiu a depus o vastă activitate pentru sintetizarea experienței acumulate de partid în conducerea revoluției și construcției socialiste, pentru însușirea acestei experiențe de către membrii partidului, în vederea înarmării lor teoretice.

Patriot și internaționalist înfăcărat, tovarășul Gheorghiu-Dej a fost un strălucit exponent al politicii consecvente a partidului și statului nostru de prietenie și alianță frățească cu țările socialiste, de solidaritate cu lupta clasei muncitoare și a forțelor democratice de pretutindeni, cu mișcarea de eliberare națională a popoarelor, pentru unitatea tuturor forțelor progresului social. Exprimind, cu energia și tenacitatea ce l-au caracterizat întotdeauna, poziția Partidului Muncitoresc Român, el a militat pentru unitatea țărilor socialiste, pentru coeziunea marii armate internaționale a comunistilor, avind convingerea că nu există îndatorire internațională mai înaltă decit aceea de a contribui la salvagardarea și întărirea acestei unități — cheazăgia victoriei cauzei socialismului în întreaga lume.

Sub conducerea Comitetului Central în frunte cu tovarășul Gheorghiu, partidul nostru a depus eforturi neprecupețite pentru promovarea și stricta aplicare în relațiile dintre partidele comuniste și dintre țările socialiste a normelor marxist-leniniste — ca cerință vitală pentru asigurarea și întărirea unității și coeziunii lor, pentru creșterea forței de atracție a ideilor socialismului în lume. Linia partidului în problemele vieții internaționale și ale mișcării comuniste mondiale, exprimată în Declarația plenerii largite din aprilie 1964 a C.C. al P.M.R., este urmată cu perseverență neștrămutată de întregul partid.

Eminent om de stat, tovarășul Gheorghiu-Dej a desfășurat o vastă activitate în elaborarea politicii externe a Republicii Populare Romine, politică de consolidare a păcii, de luptă împotriva politicii agresive a cercurilor imperialiste, împotriva colonialismului, pentru sprijinirea dreptului popoarelor de a dispune singure de soarta lor, pentru dezvoltarea colaborării internaționale pe baza principiilor coexistenței pașnice a statelor cu orânduirii social-politice diferite.

Țara noastră așază ca temelie de neclintit a relațiilor sale internaționale respectarea egalității, suveranității și independenței popoarelor, neamștecul în treburile lor interne, pronunțându-se pentru stricta respectare și promovarea acestor principii pe arena internațională, în interesul colaborării și apropierii între popoare.

Toate succesele în domeniul politicii interne și internaționale ale Republicii Populare Romine, toate realizările obținute în aceste decenii sînt strins legate de activitatea desfășurată în fruntea Comitetului Central al partidului de tovarășul Gheorghiu-Dej.

Măsura operii titanice înfăptuite de popor sub conducerea partidului o dă deosebirea dintre tabloul întunecat al României de acum două decenii și înfățișarea de astăzi a țării, în care poporul român, liber de orice exploatare, stăpîn al destinului său, își făurește o viață fericită.

Scumpul nostru tovarăș Dej a închis ochii pentru vecie cu conștiința datoriei împlinite; el a putut vedea triumful idealurilor cărora și-a dăruit viața, victoria deplină a socialismului în țara noastră, mersul rapid al României pe calea progresului economic și cultural.

În ultimele sale cuvinte adresate țării, prin scrisoarea trimisă recentei sesiuni a Marii Adunări Naționale, el își exprima convingerea îndreptățită că țara noastră va pași mai departe, neabătut, pe această cale; cu nezdruccinată încredere, el arăta că înaltea României socialiste sînt deschise perspectivele unui viitor strălucit — viitor care stă în minile harnice și încercate ale poporului.

Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, tovarășii de muncă și de luptă al marelui dispărut își iau legămintul solemn să întărească neconștient unitatea partidului și a conducerii sale, să continue neabătut linia generală, internă și internațională, a partidului, să nu-și crute forțele pentru a duce mereu înainte opera de construire a socialismului și comunismului, de înflorire a patriei și ridicare a bunăstării poporului — operă măreață a căreia l-a consacrat întreaga viață tovarășul Gheorghiu-Dej.

Marea durere care ne îndoliază tuturor înlma unește și mai strins poporul în jurul partidului. Clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, toți oamenii muncii își înzeces eforturile pentru a obține noi victorii, spre binele și prosperitatea patriei noastre socialiste.

Adio, scump prieten și tovarăș de luptă!
Numele tău va rămîne veșnic viu în inlma partidului, în inlma clasei muncitoare, a poporului român!

Comitetul Central
al Partidului Muncitoresc Român

suspin...

Trezindu-se îngerul sufletelor din reverie, văzu că dimineața nu mai e albastră. Stelele se stinseseră într-o negură mohorâtă. Se lăsase peste fermele gingașe ale vieții lui, o cortină groasă. Se pelrecuse o răsturnare a luminii, șecspirană.

I se păruse sau era?

Unde era ziua? Plecase?

Un cîmp de crizanteme se legăna cu florile lor: negre fără vînt. Se înegrise și soarele de aur. Ar fi voit să scrie. Pana frîntă căzuse. Ilirția nu l-a primit: era neagră. A cerut o carte. Paginile-i erau fără slove, negre. Bucuriile poeziei erau opace, entuziasmul i se pierduse. Mai trăiesc ori am murit? Și dacă aș fi murit voi mai învia vreodată?

Și-a lăsat îngerul mințile pe orgă. Nu mai suna niciun accent. Murise și orga. Vioara era spartă, flautul mort. Parcă începuse un viscol de orches-

tră. Ți s-a părut. Muriseră toate cîntecele de mîngiere. Niște sălcii nebune plecaseră din locu lor, plîngătoare. Bolnave, apele se mai țirau pe abilitile seci. Au murit și izvoarele, Doamne, Doamne?

Taci, corbule al lui Poe. Ce cauți tu să mă mai tulburi în țarina noastră? Nu sînt destul de tulburat?

Nu vrei, îngerule al sufletelor durute, să vii să mi ațipești pe genunchi? Negre sînt și arpile lui de privighetoare.

Sunase trîmbița morții. Dar în tăcere a sunat aznoapte o trîmbiță nouă, a vieții.

Se făcuse noapte grea. Mijesc zorile albe. Iarși se face ziua din nou. Întinereste îngerule al sufletelor noastre și liniștește-te în marea ta intristare.

Acad. Tudor ARGHEZI

om și mulțime

S-a mai văzut vreodată, în această țară, atîta lume cu privirile-n pămînt, trecînd, consternată, fără cuvînt, nedumerită, nevoind să creadă că e adevărat — atîta lume cuprînsă de-o adîncă durere, atîția ochi înlăcrimați?

Întregul nostru popor îl plînge pe Gheorghie Gheorghiu-Dej: și-a pierdut pe cel mai drag fiu, pe omul bun și drept, veșnic atent la viață, la frămîntările, la năzuințele acestui popor, căruia i-a înțeles atît de bine sufletul, temperamentul, dorințele, nevoile.

Exponent al simțirii maselor, Gheorghie Gheorghiu-Dej din tinerețea bărbăției sale s-a înrolat în rîndul luptătorilor pentru dreptate socială, s-a călțit în focul marilor bătălii de clasă, s-a format la școala revoluționară a partidului, slujindu-l cu credință și devotament fără margini, încheind o viață minunată la postul de comandă, iubit și stimat de toți.

Cînd s-a văzut, oare, atîta unanimitate în jurul unui om al cărui cuvînt potolîț poame

din adîncul cald al inlmei și din geometria rece a gândirii translucide? Acest cuvînt, pe n puterea învățăturii leniniste din care se hrănea, prin dreptatea lui, prin modestia celui ce îl supunea spre ratificare colaboratorilor săi, devenea îndemn, se transforma în faptă.

Gheorghiu-Dej avea respectul colectivului, al muncii în comun. Omul acesta, pe cît de dirz, pe atît de delicat, cîștiga o atît de puternică adeziune la tot ce făcea pentru că știa să fie expresia unei voințe comune, să asculte cu răbdare și atenție părerile, să rețină din ele ceea ce răspundea intereselor vitale ale poporului, obiectivelor partidului, în opera măreață pe care acesta o desfășoară pentru clădirea noii societăți socialiste și transformarea omului.

Iată pentru ce ilustrul dispărut s-a bucurat de încrederea, de iubirea, de stima tuturor celor ce i-au fost tovarășii apropiați și au lucrat cu el.

Acad. Victor EFTIMIU

imagini

Joia trecută, acum o săptămână, când a ieșit de sub rotativă revista noastră, Marea Adunare Națională aplauda alegerea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej ca Președinte al Consiliului de Stat. Joia trecută, acum o săptămână, tovarășul Gheorghiu-Dej adresa Marii Adunări Naționale o scrisoare ce mărturisește încă o dată înalta sa înțelepciune și înflăcăratul său patriotism. Această scrisoare mi se pare ca un mesaj de pe coverta navei amiral, un mesaj care trasează pînă departe în viitor direcția dreaptă a crizei în drumul nostru neabătut spre desăvîrșirea socialismului și construirea comunismului. El a fost recepționat de întreg poporul nostru care la 7 Martie și-a exprimat încrederea deplină în linia generală a politicii interne și internaționale duse de partid, hotărîrea nestrămătată de a merge înainte, sub conducerea acestuia către țelurile luminoase ale păcii și fericirii.

E un ultim mesaj care a găsit un adinc ecou în inima fiecărui locuitor al țării noastre, îndemnându-l să facă din respectarea lui o sfințită datorie de conștiință.

Și iată că acum, după cîteva zile doar, glasul care ni l-a adresat s-a stins, mina trudită care l-a scris se odihnește pentru totdeauna de oboseala unei munci fără preget și fără pereche în devotamentul ei față de cauza celor mulți.

Comandantul marelui nave, cu speranțe, cu idealuri în drumul spre țărmlul însoțit al comunismului, cel care în fruntea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, o conducea, calculîndu-și fără greș coordonatele, bizuindu-se pe busola sigură a învățăturii marxist-leniniste, pe înțelepciunea colectivă a partidului, pe strădaniile întregului popor, a murit. Dar ultimul său mesaj, urmat cu fidelitate de comandamentul echipajului care a prelatat timona, ca călăuză nava drept spre ținta țărmlului însoțit. Amintirea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej ne va rămîne, nouă scriitorilor, veșnic vie în minte.

Îl vedem atunci, în ziua aceea de sfîrșit de ianuarie din 1962, în mijlocul nostru, al scriitorilor adunați în conferința pe țară. Se simțea bine între noi. Avea sensibilitatea, nu numai pentru a ne înțelege strădania scrisului „reșeșite și lipsurile lui, dar și pentru a simți dragostea noastră pentru el, ca pentru un mare prieten. Era vesel. Era, așa cum fusesi ne-a mărturisit, mulțumit să ne aducă personal salutul partidului.

Ne-a prețuit ceea ce scrisesem pînă atunci, cu cuvinte calde, menite să ne fie îndemn și să ne sădească încredere în noi. Ne-a spus tot așa, tovarășe, deschis, și ceea ce nu era chiar alt de bun din ceea ce făcusem și ne-a dat sfaturi. Acestea sînt, și acum, proaspete-n mintea fiecăruia dintre noi și facem totul ca să le urmăm. Literatura noastră în acești ultimi trei ani este mai legată de realitate, prezintă unele chipuri reușite de oameni noi, iar procesul intim al personajelor este mai adîncit. A stat cu noi, împreună cu alți tovarăși din conducerea partidului, acolo, în sala mică a palatului, în fața primului rînd de scaune. N-am uitat, nu voi uita niciodată acea clipă. Ea este încă atît de vie în amintirea noastră! De-aceia, nici nu credem că a murit. Nu putem crede. Nu putem...

În minte și cuvîntul său din februarie 1964 la Conferința organizației de partid a orașului București. Ne-a împărțit și cu acel prilej vederi adînci asupra literaturii, și, nespuse de simplu, cea mai fierbinte dragoste pentru indevalecirea noastră scriitoricească, și cea mai pînăntesească apreciere pentru tinerii scriitori, — „cei născuți de societatea noastră, de epoca noastră”.

Era atît de mîndru de acești copii-minune ai regimului nostru, ale căror romane, piese, nuvele, poezii, devin cunoscute cititorilor din străinătate! I-a prețuit ca pe niște tineri pe care-i cunoștea bine, care-i erau dragi pentru talentul lor.

„În anii puterii populare, maistrilor cuvîntului, celor aparținînd generației căreia numele lui Sado-veanu și Argeșei i-au dat o deosebită strălucire, cit și generației care a intrat în viața literară în perioada dintre cele două războaie, li s-au adăugat numeroși tineri scriitori talentați — și este bine că mulți dintre ei abordează curajos temele complexe ale contemporaneității, învățînd măiestrie de la înaintași”.

Acest om minunat, cu glas cald, cu ochii lucind de emoție și dragoste, nu mai este.

Dar glasul lui, pe care-l avem în auz și pe care nu-l vom uita niciodată, roșind și lauda și dojana cu aceeași blîndețe, ne va fi mereu un îndemn pentru a îmbogăți tezaurul literaturii noastre cu opere durabile, pline de umanitate și strălucind prin înalta lor măiestrie, așa cum socotea că le merită civilizația noastră socialistă.

Partidul, în numele căruia ne-a cîștit eforturile și ne-a îndrumat, le așteaptă ca pe cel mai frumos omagiu adus memoriei sale.

Demostene BOTEZ

cu gîndul la marele dispărut

A plecat dintre noi, răpit de destinul necruțător al oamenilor, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Ne este cu neputință să ne împăcăm cu această crudă realitate. Dar nu! Deși piecăt din mijlocul nostru, el n-a încetat să fie cu noi. El nu a încetat să rămînă al nostru, al poporu-

lui său, al clasei muncitoare, al partidului pe care l-a condus și a cărui linie a aplicat-o cu atîta consecvență revoluționară, înțelepciune și fidelitate. Gheorghe Gheorghiu-Dej a rămas și va rămîne pe veci o figură proeminentă a mișcării muncitorești internaționale, respectată și iubită pe întreg globul.

Făptura lui impunătoare, chipul lui senin și bun, glasul lui cald, vibrant, gesturile lui curciorare ne-au putut fi smulse vederii și auzului de moartea haină, dar faptele lui, meritele lui și pilda lui supraviețuiesc și vor supraviețui.

Nouă, fiilor acestei patrii, memoria neuitatului dispărut ni se va întipări în suflet, căci l-am avut în mijlocul nostru pînă deunăzi, l-am auzit și l-am văzut aievea.

Am fost printre mulții, foarte mulți oameni care l-am cunoscut personal pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, bucurîndu-mă, și direct, de îndrumările, sfaturile și încurajările lui. L-am admirat puterea de muncă, priceperea și devotamentul cu care-și ducea la îndeplinire sarcinile de mare răspundere încredințate de partid, spiritul luminat, optimismul robust, mintea așeză și înima caldă, în atîtea și atîtea împrejurări.

În mărețele, dar grelele zile ale izbînzii, în iarna vrăjmașă a anului 1947/48, la Ministerul Aprovizionării, sarcina ce o aveam, grea și plină de răspundere, mi-a fost ușurată și posibilă de îndeplinit datorită solicitudinii pe care mi-o arăta, curajului pe care mi-l însușia, convingerii care-și stăpînea că urmînd fără șovăială linia partidului, sprijinîndu-ne pe puterea acestuia de a mobiliza masele, vom birui toate greutățile momentului și vom izbui să asigurăm pîinea cea de toate zilele pentru toți. Gîndul să-ți fie, tovarășe profesor, — îmi zicea el — la popor, la acest popor minunat care așteaptă de la clasa muncitoare, de la partidul ei, singura salvare și răsărirea vieții mai bune. Poporul cu o noi și are o nețărmurită încredere în partidul clasei muncitoare, iar d-ta, tovarășe, ești aici în numele acestei clase și al partidului ei care te ajută să-ți îndeplinești datorita față de țară și de poporul muncitor. Încrederea lui îmi dădea puteri, îmi însușia optimism, îmi oțolea voința de a trece peste orice greutăți.

Aceasta în primii ani ai zidirii României noi. Anii care au urmat au confirmat întru totul viziunea măreață a ridicării țării așa cum o preconizase partidul și pentru înfăptuirea căreia, în fruntea conducerii lui ferme leniniste, împreună cu tovarășii săi de luptă apropiați, a muncit fără preget pînă în ultima clipă.

Întors la indevalecirea mea de dascăl, mă aflam acum vreo șase ani la Cluj, ca profesor și rector al Universității Babeș-Bolyai. Vizita tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej la Cluj a fost o sărbătoare, a constituit pentru Cluj o pagină de istorie. Înălțătoare clipe, neuitate zile de bucurie și satisfacție și pentru noi, oclujenii, și pentru el care ne vizita. Cit interes pentru toate realizările, ce minunate sfaturi și indicații veneau din partea lui. Zîmbetul plin de bună-tate și înțelegere fi era tot timpul pe buze. Îi sălta inima de mulțumirea celor văzute fie în oraș, fie în satele dimprejur, sau la Universitate. Tineretul, viăstarele dragi ale partidului, îl însoțea pretutindeni cu dragoste. Atent la toate, înțelegător pentru cele ce se solicitau, pentru o și mai rapidă progresare a procesului de învățămînt și educație, a știut să dea Clujului universitar avîntul pe care îl păstrează și astăzi, neostenit, sub oblăduirea părintească a partidului. Mărturisesc: împreună cu toți colegii mei, alături de întreaga studențime ne-am simțit înălțați și fericiri că am apucat să trăim acele zile minunate. Era partidul care ne îmbrăbăta, ne îmbrățișa prin primul secretar al său, prin tovarășul Gheorghiu-Dej. Îl păstrez, în cabinetul meu de lucru, imaginea fotografică zîmbitoare, sugestivă, dragă, înconjurată de tineretul studios și de profesorii Universității. Privind-o, îmi voi aduce aminte de cele ce ne-a lăsat ca o înaltă misiune: Instruiți și educați tineretul în conștiința deplină a iubirii de patrie și popor, în spiritul devotamentului nestăvilit pentru Partidul Muncitoresc Român, pentru clasa muncitoare, pentru socialism.

Dacă poate fi o mîngiere la durerea ce o simțim de pe urma morții conducătorului iubit, aceasta nu poate fi decît una: să-i cîștîm memoria, îndeplinind moștenirea lăsată nouă tuturor. Ūniți în jurul Comitetului Central, să ducem mai departe opera partidului, urmînd pilda celui care și-a închinat toată viața lui partidului și poporului său.

Acad. Constantin DAICOVICIU
Rectorul Universității Babeș-Bolyai Cluj

exemplul său

A avut toate calitățile unui adevărat conducător al poporului în lupta pentru o viață mai bună și mai dreaptă. Cu toții îl admirăm pentru capacitatea, pe care a manifestat-o totdeauna, de a găsi în diferite situații soluțiile cele mai potrivite, pentru simțul măsurii, pentru temperamentul chibzuit, pentru lipsa de pripăială, pentru bogata lui informare în toate domeniile de care se apropia.

Am avut ocazia, la 25 aprilie 1963, să stau îndelung de vorbă cu dînsul în materie de ortografie a limbii române. Bineînțeles, nu m-a surprins orientarea lui sigură în problemele teoretice ale scrierii, nici înțelegerea profundă a relațiilor limbii cu societatea, căci acestea

făceau parte din pregătirea lui generală, marxist-leninistă, bine știută de noi toți. Am rămas emoționat văzînd grija cu care se interesa de toate amănuntele privitoare la variantele grafice ale limbii noastre actuale.

Dacă unui domeniu care, oricum, nu reclamă soluții de cea mai mare urgență, îi acorda atîta atenție, cit de bine trebuia să cunoască problemele majore ale vieții noastre, acelea care trebuie rezolvate nu numai corect, ci și cu cea mai mare rapiditate? Răspunsul la această întrebare ni-l furnizează de fapt marile succese repurtate în ultimii ani de țara noastră în toate domeniile, prin promovarea de către partid a acestor metode de muncă temeinică, luminată de cunoașterea amănunțită și sistematică a realităților, pe întreg frontul construcției socialiste. Exemplul său vom ști să-l folosim, muncind și mai departe sub conducerea încercată a partidului, pentru continuul progres al patriei noastre.

Acad. Al. GRAUR

fiu iubit al poporului

Nimic din această strălucită și rece primăvară care se pregătea să izburască în arbori și-n cîmpuri cu o putere nebănuită nu conținea în ea nimic pînă la durere ce ne pregătea. Copiii desenau pe trotuare curciorile lor de creță, strigăte vesele se ridicau sub cer, bărbaiții patriei noastre coborau în galaxiile minelor, mai veseli și mai puternici; pe stîlpi se ridicau coardele bătrîne ale viței de vie în cîntecul ospetelor viitoare. Pămîntul trezit la ideile lui Martie era cutreierat de tractoare pînă sub soare, de la răsăritul lui și pînă la îngroparea sub orizont. Coșurile fabricilor aruncau neobosite lavă neagră ca semn al energiei. În imense jurnale oțelul bolboșea învingător un imn al muncii fără preget. În păduri ferăstrăile doborau trunchiuri, semele destinate scheletelor de pe care ridicăm palatele noastre. Țara stă mîndră cu obrazul în soare privind lumea cu ochi așeză. Și în această sărbătoare a creației sosi vremea zguduitoare: cel mai iubit fiu al poporului nostru fusese smuls de la locul său. Intr-o secundă am auzit înimasa inimă a patriei oprindu-se săgetată de durere. Am simțit tresărirea enormă a materiei în lața filitului de aripă a morții.

A fost dat fiului modest de oameni de cînd să ne conducă în fruntea avangardei proletariatului din țara noastră la lupta victorioasă pentru cucerirea mîndriei refuzate mulțimilor trudoare de umilniți milenare! A fost scris ca acest om dur, chinat ani de zile în închisori, cu lanțuri în picioare, să ducă alături de tovarășii săi din conducerea partidului, de întregul partid, România pe treapta de civilizație, pe care se află, cu înțelepciune, cu acel devotament tăcut, acerb și neobosit al eroilor care iubesc idealul, nu viața pieritoare.

Emananție a partidului nostru încercat în grele și eroice bătălii pentru fericirea tuturor, Gheorghe Gheorghiu-Dej reprezintă tipul neînficat de comunist condus de legea de fier a intransigenței revoluționare.

Cînd cătușele chinuitoare strînse în jurul mînilor sale s-au prăbușit, el a apucat mistria și-a arătat-o tuturor. N-avea decît un ideal, al partidului, să dea României strălucirea visată de marile noastre spirite vizionare, pierite în timp, nemuritoare însă prin îndrăzneala gîndirii lor susținută de un adînc patriotism, să-i imprime concretizarea concepțiilor superioare de viață ale proletariatului revoluționar, sprijinite pe cunoașterea științifică a legilor sociale, să înfăptuiască țelurile pentru care își dăruiseră fără preocupare viața atîția fii credincioși ai clasei muncitoare.

În timpuri grele, tovarășul Gheorghiu-Dej împreună cu ceilalți tovarăși din conducerea partidului, a știut să aleagă calea înțeleapă dorită de poporul liberat de aspirare și exploatare. El aduna în ființa-i energia cea mai neslăbită cu munca neîntreruptă.

Nu mă sfîșec să repet cuvîntul grav: a fost și va rămîne un erou al neamului nostru mult încercat. În acest case sîșietor, cînd ne luăm rămas bun de la el, trebuie să jurăm cu toții că-i vom urma pilda, că vom munci pentru propășirea patriei noastre scumpe, strîns uniți în jurul partidului, a Comitetului său Central.

Eugen BARBU

în preajma lui...

Mi-a fost dat să-l văd sau să-l întîlnesc de mai multe ori pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

În 1959 am fost convocat la Marea Adunare Națională unde se desfășura solemnitatea înmînării unor distincții. Eu urma să primesc titlul de artist al poporului. Tovarășul Gheorghiu-Dej era acolo. Dar, de astă dată nu ca să împartă distincțiuni, ci ca să primească pe aceea de Erou al muncii socialiste. Ceremonia a durat pușin, pentru că, în afară de tovarășul Gheorghiu-Dej nu mai erau chemați decît două sau trei persoane. S-a băut șampanie. M-am apropiat și eu, foarte respectuos, să-l felicit. Era vesel, rîdea tot timpul, făcea glume. Am murmurat cîteva cuvinte care-mi tremurau pe buze. M-a privit cu simpatie, a întîns și i se umple paharul, a ciocnit cu mine și văzîndu-mă că sînt totip de emoție mi-a spus cu simplitate:

— Și eu te felicit. Amîndoi sîntem de felicitat.

Altă ocazie cînd l-am văzut de aproape a fost în 1962, în sala Operei, la semicentinarul lui Caragiale. Se juca „O scrisoare pierdută”. În auditoriu, oaspeți străini, oameni de teatru veniți din toată lumea. După actul III, tovarășul Gheorghiu-Dej a invitat pe străini în salonul de lingă loja oficială. Printre ei Juri Zavadski, vechiul nostru prieten, Emil Chaberski din Polonia și Sakari Puurunen din Finlanda, directori de teatru în care eu montasem „O scrisoare pierdută”. Oaspeții, dar mai cu seamă aceștia trei, s-au întrecut în laude despre Caragiale, despre spectacol, despre actori. Tovarășul Gheorghiu-Dej îi asculta cu plăcere. Mulțumirea pe care l-am citit-o atunci în ochi a fost pentru mine cea mai înaltă răsplătă, mai mult decît orice decorație, mai mult decît orice titlu. Partidului, căruia îi dăruise ființa lui, i se datorau noile condiții de muncă din țara noastră, partidului i se datora prosperitatea artelor, partidului i se datora rolul important recunoscut teatrului în construirea noii societăți. Și aceasta fi dădea o imensă satisfacție.

Cînd a împlinit 60 de ani, am avut cîmtea să fiu poștit la masa sărbătorească. După o zi în care ascultase urări rostite de mii de glasuri venite din țara întreagă, și strînsese mii de mîini, venise seara. Acum sărbătoritul lua masa în mijlocul a cîteva sute de invitați. În fruntea mesei, tovarășul Gheorghiu-Dej, înconjurat de colaboratorii cei mai apropiați. Era bine dispus. Către sfîrșitul îmbeșugatei mese au început toastările, desul de multe. Tovarășul Gheorghiu-Dej a dat atenție fiecărui vorbitor. La urmă a răspuns tuturor pe un ton cald, întîm dar totuși măsurat, protocolar. Și s-a ridicat să plece. Miezul nopții treceuse de mult. Părăsindu-și locul, nu s-a îndreptat însă spre ieșire, ci a pornit în direcția opusă, spre colțul unde se afla estrada tarafului de lăutari. Taraful cîntase toată seara, iar la urmă întonase de nenumărate ori acordurile care-nseamnă „mulți ani trăiască”. S-a dus pînă la ei și le-a strîns mîna, le-a mulțumit. Ca să plece, drumul îl aducea din nou prin dreptul locului pe care-l avusese la masă. S-a oprit în treacă, a luat paharul să ne mai spuie cîteva vorbe la despărțire. În picioare. Cele cîteva vorbe au tînut două ore.

Ne-a povestit toată viața. Viața anilor de cînd partidul i-a încredințat sarcinile de mare răspundere ale conducătorii. Anii de lupte grele, de victorii, de bucurie, dar și de imense greutăți înfrînte.

Arunca din cînd în cînd cîte-o privire, la dreapta și la stînga, unde se aflau cei mai apropiați tovarăși, căroră Gheorghiu-Dej parcă le spunea din ochi: Împreună cu voi, cu întregul partid, prin munca entuziasată a poporului, au fost înfăptuite toate realizările.

Erau aceiași tovarăși care au stat la căpătîiul lui pînă în clipa din urmă.

Și cînd în ultima scrisoare, Gheorghiu-Dej spune că viitorul stă în mîinile harnice și încercate ale minunatului nostru popor, care, liber de orice exploatare și asuprire, stăpîn deplin al țării, muncește cu elan pentru fericirea sa”, — o spune pentru că știe că aceste condiții de fericire sînt opera partidului, pe care el l-a slujit cu nemărginit devotament, partidului sub al cărui steag vom munci și de mîine încolo, ca și cum tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej ar fi în viață.

Sică ALEXANDRESCU
Artist al poporului

amintire nepieritoare

În prima zi a Marii Adunări Naționale, cînd, aplaudînd furtunos, cu entuziasm, l-am ales Președinte al Consiliului de Stat și ne puneam cu toții nădejdeja în grabnica sa însănoșitoare, soanul rămas neocupat în loja conducerii de partid ne strîngea toțișii inimile. Pe masă, un carnet de noțte neștins, un creion sîngheț, iar alături, pe ofoale de hîrtie, numele său: Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Buletinul medical înnoarese, însă, fruntea întregului popor.

Speram, zbuciumați, legănuindu-ne între îndoiăli să încredere, ne stăruia în minte zîmbetul său tîneresc, chipul său de lupțlor. „Doar nu odată a mai înfruntat moartea!” — ne spuneam și ochii noștri așteptau o minune: clipa cînd, apărînd lărăși printre noi ca de atîtea ori în decursul ultimelor două decenii, se va așeza și-și va deschide carnetul de noțte.

Timp de două zile l-am așteptat zadarnic.

Și totuși, grav bolnav, el era printre noi acolo, în Marea Adunare Națională: ultimul său mesaj — cuprinzătoare și concisă formulare a politicii interne și externe a partidului și guvernului nostru — și-a pus peceata cu o vigoare covîșitoare pe lucrările forului cel mai înalt al reprezentanților poporului.

În momentul cînd soru aceste rînduri, el nu mai este printre noi.

Trăsăturile chipului drag al tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej sînt acum în memoria poporului, pentru de-a pururi.

Privesc fotografia lui pe prima pagină a ziarelor. Surusul dar și fermitatea i se vădesc pe chip ca și în scrisoarea adresată Marii Adunări Naționale. Cuvintele sale reprezintă ideile a milioane de oameni, lumina acestor cuvinte iradiază strălucirea patriei socialiste iar una din frazele răspunsului sună astfel: „ne vom consacra toată puterea de muncă, pasiunea și energia creatoare luptei pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului și pentru prosperitatea Republicii Populare Române, pentru slujirea intereselor poporului, — după minunatul exemplu dat întotdeauna de dumneavoastră”.

Zilele acestea cu drapelul îndoliat sînt pentru noi zile de solemn legîmînt. Toți oamenii muncii, de toate naționalitățile, din țara noastră vor lupta și mai departe sub steagul partidului nostru drag pentru prosperitatea patriei și făurirea unei vieți fericite celor ce muncesc, pentru înfăptuirea politicii partidului, pentru măreția cauză a socialismului.

Servind această cauză, vom fi purtători fideli ai amintirii sale nepieritoare.

SUTO Andras

cele trei minute

Țara, poporul, a condus pe ultimul său drum pe acela care, cu o nețărmurită dragoste și mîndrie patriotică, era socotit de noi toți fiu devotat al clasei muncitoare și eminent conducător al statului român.

Spiritul revoluționar de care era animat încă din fragedă tinerete s-a călit, de-a lungul anilor bătăle de clasă, neistovita lui sete de adevăr și dreptate, izvorînd din mai vechile năzuinți populare din care se țese zbuciumata noastră istorie, n-a putut fi curmată de privațiuni, de mizerii, de sălbăticile închisori ale burghezo-moșierimii. Setea de adevăr și de dreptate a răzbit la lumină și numele acestuia era conștiința fierbinte a luptei, abnegația comunistă.

A fost un conducător de tip leninist, cum ne-am obișnuit să-l numim, iar cuvintele acestea aveau pentru noi o deosebită încălțură. Fiind impernic de partid să ducă la îndeplinire sarcini de foarte mare răspundere, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, ajutat îndeaproape de cei mai buni fii ai clasei muncitoare, a luptat neobosit pentru îndeplinirea liniei partidului, pentru grandioasele lui obiective. Des roștită în străinătate, expresia cu privire la „miracolul românesc” — dovadă a prestigiului țării — se leagă prin mii de fire de înțelepciunea, clarviziunea politică a conducerii partidului nostru în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Nu-mi pierd din minte impresionanta imagine a poporului care, aflat în pelerinaj zile în șir, s-a adunat mereu de pelargă vatră a întregii țări în marele și tăcutul fluviu omenesc al cărui început ajunsesse în Indoliatul Palat al Republicii, dar al cărui sfîrșit nu se cunoștea, pentru că izvorau alte mii și zeci de mii din Oas, de la Suceava, din Banat sau de la gurile Dunării. Cei care au trecut pe lingă catafalcul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, rînduri-rînduri, cu pasul rar, capetele plecate și inima împietrită de durere, sînt tovarășii lui din ateliere, fie că e vorba de aceia de la Crivița, de la Dej, de la Galați, ori din toate celelalte ateliere ale țării; sînt țărani cărora partidul le-a dat pămînt și i-a învățat să-și croiască viața după chipul și asemănarea orînduirii pe care o zidim; sînt profesori, elevi, oameni de știință, studenți, slujitori ai artei, într-un cuvînt, intelectuali, generații mai vechi sau mai noi, dar care, însușejiți de cuvîntul partidului, ajută la cristalizarea noilor conștiințe și la construcția spirituală a României socialiste. Solemnă curgere a fluvului omenesc pe sub îndoliată boltă a Palatului este de bun rămas și de angajament ferm: strîni în jurul partidului, a conducerii sale încercate, vă vom păstra memoria, scumpe tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej, și vom munci neobosit pentru continua înălțare a României pe culmile socialismului, spre care cu atita dăruire ne-ați condus.

Am revăzut cu ochii miinți întreg tabloul acestei biografii minunate atunci cînd, în ziua funeraliilor, am răzbutit cele trei minute enorme, dezghecinându-se peste țară cu glasul alb al tăcerii și totalei încremîri.

Scumpul nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej n-a murit; el trăiește în neistovitul avînt al țării care l-a zămislit.

POP Simion

prezență neîntreruptă

„Neajungerea limbii” adică a cuvintelor de care se plîngea cu secole în urmă un mare scriitor, o simțim mai ascuțit decît orîndă acum cînd vestea care ne-a zguduit vînerii trebuie să ne-o comunicăm unii altora cu exactitatea șoptită și intensă pe care o cere cuvînta marilor coplesiri.

Chipul tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej încadrat în negru.

Fruntea sa înaltă și largă potrivită gîndurilor care porneau de aici — în doliu. Obrazul frumos împodobit de surșul calm și cald — între steaguri. Privirea dreaptă luminoasă și înțeleaptă — încadrată în mătase neagră.

Ochii și mintea noastră se deprînd greu cu imaginea lui îndoliată, cu știrea dispariției celui care a adus o contribuție de mare importanță la uriașele realizări ale partidului, mărturie vii ale perioadei celei mai înfloritoare și mai pline de demnitate din istoria țării noastre.

I-am ascultat cu toții și adeseori, vorba alcătuită din înflexiuni domoaleși formulări rapiceale și profunde. Dinapoia cuvintelor sale chiar și a pauzelor dintre cuvinte, bănuia simțeam, meditații îndelungi și adînci care stimulau și ne disciplinau energiile spre a genera înaltele culmi spre care ne călăuzea partidul.

Atunci cînd la o trecută Conferință a scriitorilor am avut deosebită cinste ca tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej să vină personal în mijlocul nostru și să ne numească „ajutoare de nădejde ale partidului”, pentru fiecare dintre noi, îndrumările dîne ne-au stat permanent alături, ne-au făcut mai drepte și mai sigure rîndurile pe care le întocmeam în zilele și nopțile de muncă.

Fiecare lucru frumos care s-a făcut și se face în patria noastră, fiecare parte frumoasă a țării, orice întreprindem și gîndim frumos și temeinic, împrumută și prelungește ceva din viața și munca exemplară a tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej, pentru că toate aceste înfăptuiri sînt expresia forței creatoare a partidului, căruia el și-a consacrat întreaga lui energie.

Nu ne mai putem angaja direct în fața sa. Trebuie să ne angajăm în fața memoriei sale că nu ne vom drămuia eforturile ca să-l urmăm și să-i desăvîșim îndrumările, înfrunțînd o înțelepciuni partidului nostru. Pentru că astfel îl vom simți și și mereu aproape, mereu viu, mereu printre noi.

Pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Nicolae VELEA

Ritmul inimii tale...

Vin cu jerbe aprinse pe umeri metale,
Vin cu jerbe cascadele hidrocentralelor,
E prinosul din urmă, vast cortegiul-al petalelor —
Și din secolii stinși vin cu jerbe răscoalele...

Ritmul inimii tale spre departe ducându-l,
Spre înalt încordându-ne brațul și gîndul,
În bătaia cuptoarelor, în dogoarea garoafelor,
În vâpăile jarinii și-ale largului navelor,

Și-n chemările patriei la trezirea izvoarelor
Și-n furnalele flaute în orchestra tărilor
Și-n scinta ce pîlpie-n geana copiilor
Și-n văzduhul ce strigă curaj zburătoarelor,

Din ecou în ecou prelungit în durată
Ritmul inimii tale nu va sta niciodată.
...Lîngă noi el va bate — numai floacă-acum —
Veghe-aceleiași lupte, zbor aceleiași drum.

Cicerone THEODORESCU

19 martie 1965

Cintec stăpînit de durere

Cu îndoliate pupile privesc azi lumina,
Un tatuaj de lacrimi îmi arde obraji,
Silabele nu mi se mai supun, vocalele plîng,
condeiul se pierde amar în ceața cuvîntelor.

Argeș, tu apă-lumină, eternizatoare
fioare de sunet, nobil suris de metal,
vremii acesteia sună-i sublima ampoare
în memoria celui ce-ți smulse sorii din val.

Primăvară, coboară în bernă acest echinox
Zilele cresc fiindcă li-i grea despărțirea,
soarele răsare devreme, soarele apune plîngînd.

Ore, minute, secunde, ore, secunde, secunde...
Chipul tău îl păstrăm în pupilele noastre
profunde,
gîndul nostru urmează magnetic-ii gînd.

Priviți-l. Secunda lui ultimă visează milenii
sărutînd în tăcere ființa acestui pămînt.

Cezar BALTAG

Nedespărțire

Nu, n-am să cred l
E atîta primăvară...
Ce-nseamnă moarte?
Un cuvînt de fum...
Cel care-a fost iubit
de-ntr-oaregă țară
nu va muri — o știu —
niciind,
niciind.

Biruitoar în lanțuri
și-n furtună,
primăvaratic sol în iarna ghea,
și înțeleptul dirz
în vreme bună —
cine-ar putea să ni-l răpună?
Cum ar putea?

Nu, n-am să cred l
„A încetat din viață...”
Nebună-merechere
de vorbe fără șir l
N-a încetat privirea-i
să mă privească-n față,
nici inima-i să bată
în lumea ce-o respir.

El mîna ne-o întinde
atît de simplu, iarăși,
și zimbelu-i călește,
și aripile cresc...
Și glasul său ne-adună
chemîndu-ne „Tovarăși”
și freacă în-insul
stejarul românesc.

Va fi cum spun:
neabătută prin vreme
fi vom cînta în luptă
gînd și steag.
Va fi cum spun:
fi vom păstra în inimă,
în cîntece și ramuri,
în fiecare prag.

Eugen FRUNZA

Oră grea

Acum mi-e singele mai roșu ca oricînd
și steag mă simt pe trunchiul țării,
cît țara legîndu-mă în vînt,
cu-ntr-oaregă mea făptură arborată-n bernă,
în cîntecul marelui bărbat
care s-a smuls din noi,
umplîndu-ne cu amintirea lui eternă

și ne simțim mai grei și mai răspunzători,
și-o gravitate nouă ni se-adaugă la suflet),
și moartea o primim ca pe-o investitură,
viata trăindu-ne-o de două ori,
și pentru noi,
dar și mai mult pentru Partidul
care ne-a fost și-ntr-oaregă ne va fi
solara sursă de căldură

durerea mai puternic ne adună,
mai solidari în jurul umbrei celui drag,
și singele din inimă cutremurat,
dezlîntînd pe orizonturi bate
și din el însuși își aprinde-un steag,
mai luminos s-o se înalțe
din propria-i cenușă a durerii,
cum numai comuniștilor li-e dat.

Grigore HAGIU

INCHINARE EPOPEEA

TERRA INCOGNITA

Nu se poate scrie istoria contemporană a țării fără Grivița Roșie. Astăzi, după trei decenii de la marile evenimente din 1933, adevărul acesta este atît de evident încît penuria de date din sursele oficiale mai vechi, despre această parte a Bucureștiului, este de-a dreptul revoltătoare. Pentru toate istoriile, ghidurile și călăuze ale Capitalei antebelice (care au apărut cu duimul, cel puțin o dată-n an, sub semnătura diverșilor autori), municipiul București sfîrșea la Gara de Nord. Mai departe nu exista pentru ei nici un monument arhitectonic, nici o relicvă istorică, nimic important de semnalat. Cercetătorii oficiali au lăsat aici, o pată albă, pe harta lor, ca o imensă *terra incognita* pe un continent de nevăzută.

Istoria de la origini a Griviței Roșii, care durează de la începutul acestui secol, se reface cu ajutorul presei democratice și din amintirea muncitorilor vechi. Calea Griviței de astăzi nu este decît fosta cale a Tirgoviștei. Aspect rural, ca-n toate cartierele de margine ale Bucureștiului din acele timpuri. Case mici între livezi și ogoare cultivate, hanuri la răscruce, hîrtzoape și noroi pe drum pînă-n osia carului.

Apariția Griviței industriale este o consecință a transformării Bucureștiului într-un important nod de cale ferată, prin construirea gării Filaret și apoi a Gării de Nord, în ultimele decenii ale secolului trecut. În anul 1903, pe un teren alături de calea Tirgoviștei, se ridică primul grup al „Atelierelelor noi”, destinat reparării vagoanelor și denumit astfel spre a fi deosebit de vechile ateliere de reparații, aflate lîngă Gara de Nord. În 1918, se edifică un al doilea grup de ateliere pentru repararea locomotivelor. Concepția constructorului (statul capitalist român) exprima rapacitatea capitalistă, după preceptul: „cu investiții pușina, profit maxim”. Curtea interioară a fost lăsată plină cu gropi, nenivelată. Se lucra afară, sub cerul liber. Iarna, vagoanele erau aduse la reparație înghetate, ca niște sloaici. Mina lucrătorului degera pe ucea de metal. Totuși, brațele de muncă nu lipsesc. Foamea era un argument mai puternic. În 1930, atelierele de la Gara de Nord se mută definitiv pe calea Griviței. Nici un ghid oficial nu înregistrează această acumulare tăcută ce se petrece aici, deși ea constituie fenomenul de primă importanță al deceniului. Atelierele C.F.R. Grivița devin cea mai mare întreprindere din București, cu cel mai numeros proletariat, strîns laolaltă, hotărît, combativ, radicalizat pentru luptă de Partidul Comunist, nu contra unui patron capitalist, ci împotriva exploatare nemijlocite.

Sîntem în preajma lui februarie 1933. Tîra stă ca-ntr-o imensă cumpănă. La hotarul din vest se ridică steagul negru al fascismului. Cuvîntul „Griviței” a căzut greu în balanța istoriei, ca un cutremurător protest și ca o chemare la luptă. De-atunci se poate vorbi despre „Grivița Roșie”. *Terra incognita* din ghidurile oficiale era de fapt un pămînt al revoluției.

Muncitorimea este clasa capabilă să scrie epopeea acestui secol, pînă în mișcare o țară și un popor. Priviți o hartă pe care sînt marcate centrele unde s-a luptat în 1933. Toată țara, din Valea Prahovei pînă la Pașcani și Iași, de la Constanța pînă la Cluj, Dej și Timișoara, e împințită de steaguri roșii. La mijloc stă Grivița către care converg toate firele. Citadela feroviară e însușele

luptă revoluționară de Partidul Comunist prin Comitetul central de acțiune, în fruntea căruia a fost ales tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Aici se află inima acelei epopei ce a zguduînd din temelii statul burghez. De aceea viața fiecăruia dintre noi, fie că a existat atunci, fie că nu se născuse încă, e legată într-un fel sau altul de acele lupte încununale de glorie. Sirena Griviței luptătoare vestea o lume nouă — aceea în care trăim astăzi.

Nu se poate decît mai potrivit pentru încadrarea acelor evenimente ca februarie, lună prin excelență aspră și strașnică. În februarie, iarna are ceva melancolic, tăios, neînduplecat. Peste criză, curbe de sacrificiu, foame, condiții rele de lucru — frigul s-a adăugat ca o ultimă picătură într-un pahar încărcat de amărăciuni.

Greva din 2 februarie 1933, venind după un șir de ciocniri și demonstrații, constituie o ultimă anticipație, cea mai dramatică, a marilor furtuni. La sunetul sirenei, lucrătorii lasă lucrul. Pe cei izolați în unele ateliere, din ordinul direcțiunii, îi eliberează cu forța. În jurul atelierelelor, se strînge lumea de pretutindeni, muncitori din cartier și de la alte întreprinderi bucureștene. Guvernul trimite armata. Se precizează astfel toate elementele conflictului, de la amănunte de decor, ca sunetul sirenei și scîlpătul baionetei, pînă la delimitarea taberelor adverse, care se vor înfrunta peste două săptămîni, cu o nemăvăzută ampoare.

Greva din 15 februarie începe de la nivelul de luptă la care se ridicase cu două săptămîni în urmă. Imediat, grupele de autoapărare ocupă intrările de ateliere. Schimbul doi, venit la amiază, se solidarizează cu greviștii. Lupta ia proporții colosale. La sunetul de alarmă al sirenei se adună populația din cartier și grupuri de muncitori din diferite întreprinderi din Capitală, alcătuiind o masă compactă de 12.000 de oameni, care fac zid în jurul atelierelelor. Guvernul e din nou în derută. Deși a folosit toate metodele clasice de opresiune, cunoscute exploatarelor, din toate vremurile, de la răscoală la Spartacus încolo, — ca înșelăciunea, călcarea de cuvînt, înfrîngile care dezbină, apelul blind „la ordine” și amenințările, starea de asediu, arestarea conducătorilor — toate, toate s-au arătat ineficace. I se opunea o forță nouă, puternică, de neînving. Partidul de tip nou, leninist. Organizarea fermă, clară, conducătorilor grevei în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej de a însuși pe oameni, cu dragoste și răbdare, în clipele de cumpănă, capacitatea deosebită, ca pe baza analizei temeinice, a faptelor, să se desprindă cu limpezime țelurile de viitor, înlemnirea și încrederea nestrămutată în lupta unită a muncitorimii.

Pentru cîteva zeci de ceasuri, Grivița asediată a constituit un teritoriu muncitoresc, scos de sub puterea burgheziei, cu legile și libertățile lui aparte. Aici muncitorii simpli își alegeau în mod nemijlocit delegații și urcîndu-se pe tribună criticau, liber, toate răciunile orînduirii burgheze (fascismul, starea de asediu, pregătirile de război, înfeudarea țării capitalismului străin). Prin luptă, învățau de la comunități să facă revoluție. Grivița Roșie a fost o școală care a călît conștiințele și a promovat pe cei mai buni în primele rînduri ale luptei.

Ca la război, autoritățile burgheze dezbrătau atacul în zori. Trupa e încercată cu alcool. Jandarmii dărîmă porțile și năvălesc împotriva unei mul-

țimi ce se apără cu pietre și cu apă clocotită. Grivița e cucerită ca o cetate, atelier cu atelier. Ucenicul Vasile Roaită moare lîngă sirena, ca un simbol al purității revoluției, înfrînd în simfonie eroilor tineri.

Laț ce-și amintesc un participant la lupte, care mai lucrează și azi la ateliere, în secția de fierărie. „Soldații au dat năvală în curtea atelierelelor. Un glonț a nimerit pe-un prieten de-al meu, care stătea lîngă mine și l-a prăvălit într-o baltă de sînge. Îi perforase stomacul. L-am ridicat pe brațe și l-am dus în hala cazangeriei, unde l-am așezat pe-o placă. Dar soldații au năvălit și aici și nu m-au lăsat să-i dau ajutor...”

Fiecare din cei 7.000 de oameni ar putea să povestească un fapt asemănător. La Grivița toate pietrele sînt sacre.

Dacă privilegiul la țărănul spăimîntat din tabloul lui Băncilă, care alegea pe-un cîmp semănat de cadavre, cu un orizont tulbure, nici el nu știe încotro, hăituit ca un vînat fără apărare, ochii lui, transfigurați de groază, exprîndî toată tragedia răscoalelor țărănești ne trezesc un sentiment de compasiune. Expresia plastică a Griviței luptătoare, concretizată în acel grup compact de muncitori cu priviri inversurate, cutezătoare, care înfruntă cu răngi și cu pietre rătăla ucigătoare, ne provoacă admirația ca orice epopee eroică inspirată de un ideal măret.

„Sentința ce o veți pronunța, departe de a intimida și întoarce pe muncitorii de la drumul lor, va însemna un îndemn la acțiune, un nou îndemn la luptă” a spus la proces tovarășul Gheorghiu-Dej în numele Griviței condamnate de burghezie, dar niciodată înfrîntă. *O epopee nu poate fi curmată printr-o sentință.*

Grivița însingerală devine un simbol de luptă. Sînt evenimente care izbucnesc în istorie, fac vîlvă mare, apoi se sting în uitare ca niște comete, iar altele, pe măsură ce trece vremea, clasice de opresiune, cunoscute exploatarelor, din toate vremurile, de la răscoală la Spartacus încolo, — ca înșelăciunea, călcarea de cuvînt, înfrîngile care dezbină, apelul blind „la ordine” și amenințările, starea de asediu, arestarea conducătorilor — toate, toate s-au arătat ineficace. I se opunea o forță nouă, puternică, de neînving. Partidul de tip nou, leninist. Organizarea fermă, clară, conducătorilor grevei în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej de a însuși pe oameni, cu dragoste și răbdare, în clipele de cumpănă, capacitatea deosebită, ca pe baza analizei temeinice, a faptelor, să se desprindă cu limpezime țelurile de viitor, înlemnirea și încrederea nestrămutată în lupta unită a muncitorimii.

Pentru cîteva zeci de ceasuri, Grivița asediată a constituit un teritoriu muncitoresc, scos de sub puterea burgheziei, cu legile și libertățile lui aparte. Aici muncitorii simpli își alegeau în mod nemijlocit delegații și urcîndu-se pe tribună criticau, liber, toate răciunile orînduirii burgheze (fascismul, starea de asediu, pregătirile de război, înfeudarea țării capitalismului străin). Prin luptă, învățau de la comunități să facă revoluție. Grivița Roșie a fost o școală care a călît conștiințele și a promovat pe cei mai buni în primele rînduri ale luptei.

Ca la război, autoritățile burgheze dezbrătau atacul în zori. Trupa e încercată cu alcool. Jandarmii dărîmă porțile și năvălesc împotriva unei mul-

țimi ce se apără cu pietre și cu apă clocotită. Grivița e cucerită ca o cetate, atelier cu atelier. Ucenicul Vasile Roaită moare lîngă sirena, ca un simbol al purității revoluției, înfrînd în simfonie eroilor tineri.

Laț ce-și amintesc un participant la lupte, care mai lucrează și azi la ateliere, în secția de fierărie. „Soldații au dat năvală în curtea atelierelelor. Un glonț a nimerit pe-un prieten de-al meu, care stătea lîngă mine și l-a prăvălit într-o baltă de sînge. Îi perforase stomacul. L-am ridicat pe brațe și l-am dus în hala cazangeriei, unde l-am așezat pe-o placă. Dar soldații au năvălit și aici și nu m-au lăsat să-i dau ajutor...”

Fiecare din cei 7.000 de oameni ar putea să povestească un fapt asemănător. La Grivița toate pietrele sînt sacre.

Dacă privilegiul la țărănul spăimîntat din tabloul lui Băncilă, care alegea pe-un cîmp semănat de cadavre, cu un orizont tulbure, nici el nu știe încotro, hăituit ca un vînat fără apărare, ochii lui, transfigurați de groază, exprîndî toată tragedia răscoalelor țărănești ne trezesc un sentiment de compasiune. Expresia plastică a Griviței luptătoare, concretizată în acel grup compact de muncitori cu priviri inversurate, cutezătoare, care înfruntă cu răngi și cu pietre rătăla ucigătoare, ne provoacă admirația ca orice epopee eroică inspirată de un ideal măret.

„Sentința ce o veți pronunța, departe de a intimida și întoarce pe muncitorii de la drumul lor, va însemna un îndemn la acțiune, un nou îndemn la luptă” a spus la proces tovarășul Gheorghiu-Dej în numele Griviței condamnate de burghezie, dar niciodată înfrîntă. *O epopee nu poate fi curmată printr-o sentință.*

Grivița însingerală devine un simbol de luptă. Sînt evenimente care izbucnesc în istorie, fac vîlvă mare, apoi se sting în uitare ca niște comete, iar altele, pe măsură ce trece vremea, clasice de opresiune, cunoscute exploatarelor, din toate vremurile, de la răscoală la Spartacus încolo, — ca înșelăciunea, călcarea de cuvînt, înfrîngile care dezbină, apelul blind „la ordine” și amenințările, starea de asediu, arestarea conducătorilor — toate, toate s-au arătat ineficace. I se opunea o forță nouă, puternică, de neînving. Partidul de tip nou, leninist. Organizarea fermă, clară, conducătorilor grevei în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej de a însuși pe oameni, cu dragoste și răbdare, în clipele de cumpănă, capacitatea deosebită, ca pe baza analizei temeinice, a faptelor, să se desprindă cu limpezime țelurile de viitor, înlemnirea și încrederea nestrămutată în lupta unită a muncitorimii.

Pentru cîteva zeci de ceasuri, Grivița asediată a constituit un teritoriu muncitoresc, scos de sub puterea burgheziei, cu legile și libertățile lui aparte. Aici muncitorii simpli își alegeau în mod nemijlocit delegații și urcîndu-se pe tribună criticau, liber, toate răciunile orînduirii burgheze (fascismul, starea de asediu, pregătirile de război, înfeudarea țării capitalismului străin). Prin luptă, învățau de la comunități să facă revoluție. Grivița Roșie a fost o școală care a călît conștiințele și a promovat pe cei mai buni în primele rînduri ale luptei.

luptei. Cei din Grivița iau parte, în gîrzile muncitorești, la bălăuile de lîngă Otopeni, împotriva ocupanților. De aici, dintre dărîmături încă, răsună primul strigăt adresat țării angajate pe frontul antihilerist: „Roțile se întîrtesc pentru victorie!” Inițiativa aparține muncitorilor trecuți prin școala organizării din februarie. La chemarea partidului, din Grivița pornesc coloanele de manifestații care inundă străzile Bucureștiului și Piața palatului, unindu-se cu muncitorimea Capitalei, pentru a impune demisia guvernelor reacționare ale lui Sănătescu și Rădescu. După 12 ani, în 1945 se reeditează un alt februarie, de astă dată deplin victorios. În fruntea luptei e partidul muncitorilor.

Opera de reconstrucție economică găsește în muncitorii din Grivița Roșie pe cei mai activi susținători. Uzina electrică, atelierele de locomotive și de vagoane renasc din cenușă mai mari, mai moderne. *Epopeea Griviței intră ca un fluviu măret în marea epopee a țării eliberate.*

CARTIERUL FEROVIAR

Am vizitat Grivița Roșie în 1958, la un sfert de secol de la vestitele evenimente din februarie. Ritmul cartierului Grivița avea o tensiune particulară. Pe trotuarele circulă o lume grăbită, cu mișcări energice. — femei cu chipuri aspre, acoperite pe cap cu basmale, purtînd sacoșe sau copii în brațe, bărbaji în pufoaice sau uniforme de celeristi. Pe stradă treceau în viteză camioane, cerul avea un luciu mat, străpuns de picla de fum; pe sub podul Grand circulau fără încetare trenuri înălțînd noruși albi.

Transformarea cartierului, după Eliberare, a început printr-un act simbolic. Groapa Cuțaridei, ca expresie a mizeriei capitaliste, înconjurată de bălării și gunoaie, a fost acoperită, prin muncă voluntară, iar deasupra s-a ridicat un stadion sportiv („unde se joacă meciuri internaționale”) și „Parcul copilului”.

Dintre construcțiile noi, se relevă în primul rînd cartierele de locuințe din București Noi, înalte de cîteva etaje, vopsite într-o culoare deschisă ce se armonizează cu azurul, lăssînd loc, în centrul lor, unei piețe largi, în fundul căreia stă cinematograful „Înfrățirea între popoare” împodobit cu portic și coloane suple. Dacă nu mă înșel, e prima operă arhitectonică, din aceste locuri, trecută printre monumentele Bucureștiului. Faptul e extrem de semnificativ. Abia în vremea noastră, această zonă oropsită de veacuri, se întregărează Capitalei socialiste, într-un circuit unic și firesc. Fenomenul se reflectă și în conștiința oamenilor de aici, pe care centrul Bucureștiului, devenit un focar al științei și culturii, îi atrage în strînse relații, de stimă re-

ciproacă și colaborare. Săliile de spectacol din centru sînt cu asiduitate frecventate, ca și conferințele sau expozițiile. Complexul Grivița Roșie încheie contracte cu teatrele și cinematografele de prim rang și uneori, la un spectacol de succes, e mai ușor să obții bilete în atelier, decît la casa pentru public. Tinerii de la Grivița Roșie au legături culturale-sportive cu studenții de la medicină, se vizitează reciproc, iar de revelion au petrecut împreună. Un bătrîn fierar mi-a vorbit de baletul „Lacul lebedelor” (fi zicea „Lebedele”), iar un adolescent, de la cazangerie, îmi povestea mi-a vorbit de „Hoții” lui Schiller și de „Domnișoara Nastasia” de G. M. Zamfirescu. L-am întrebă dacă fenomene semnificate în ultima piesă, care se ocupă de fosta suburbii, le-a întîlnit astăzi — „E vorba de puterea banului și a pumnului? Nu!” Ei însuși erau o prietenă, muncitoare la Chitila, care urmează liceul seral. S-au cunoscut la o adunare de tineret cu prilejul festivalului. Se întîlnesc sîmbătă și duminică, iar uneori seara, cînd o conduce de la școala acasă. E o reeditare a idilei dintre Nastasia și Luca, fără umbra ucigășă a lui Vulpașin.

Oricît s-a schimbat cartierul feroviar, ca aspect, atmosferă de viață, destine umane, totuși el păstrează pînă astăzi spiritul său energic, muncitoresc, datorită Griviței Roșii care se înalță în mijlocul său ca un bastion glorios în amintirea vechilor lupte. Am întrebă dinadins pe un tînăr, care n-avea nici 20 de ani și deci nu cunoștea decît evenimente recente, să-mi spuie ce crede despre cartierul în care locuiește, cum îl poate caracteriza.

— Grivița este un cartier revoluționar — mi-a răspuns.

Același răspuns îl citești și pe chipurile aspre ale femeilor, în gesturile bătrînilor pensionari. Cartierul feroviar s-a schimbat, însă n-a nîtat trecutul, nici eroii și nici suferințele.

CICLUL GENERAȚIILOR

Aslăzi, în fața Griviței Roșii reporterul descinde cu un sentiment de solemnă evlavie. O piatră comemorativă inclusă în zidul exterior îi atrage atenția că pășește pe un teritoriu sacru. Uzina electrică, zărită încă de la poartă, pare un uriaș mausoleu, pe zidul căruia o inscripție cu litere albe izbucnește pe eroii de la 1933. Pe-o alee, în fața ei, sînt busturile celor căzuți în mod glorios. Vizitatorul pășește cu reculegerea lui Telemaia.

După naționalizare, cînd gospodăria țării a fost preluată efectiv de puterea muncitorească, întreprinderea s-a mîrît nu numai prin adăugarea unor noi secții industriale (turnăria de oțel, centrala de acetilenă etc.) dar și cu o serie de edificii socialiste, care reflectă grija pentru om, ca: poliniclinică, sanatoriul de noapte, un club înzestrat cu o

CHIPUL DURERII

Chipul durerii te acoperă, Patria mea, nu pentru prima dată în zburcîmăta-ți istorie. Ochii tăi au plîns dar fruntea ai ținut-o întotdeauna sus, căci fruntea ta se cheamă Omul și Caraimanul, sprijin azurului.

Ochii mulțimilor tale au lăcrimat în jurul roții Horiei și a lui Cloșca, la vestea morții lui Tudor Vladimirescu și a Bălcescului, la vestea de necrezut a măcelului fiilor tăi mineri și celeristi de la Lupeni, și Grivița, și Doflana. Plîng astăzi străzile orașelor, plîng satele și cătunele,

vapoarele tale înstrăinate pe mări și oceane sfîșiate prin glasul sirenelor îndepărtatului văzduh,

plîng ochii prietenilor din întreaga lume, plîng ochii și umila mea inimă contopită în durerea poporului întreg, și-n nesfîrșit zăbranicul durerii fără margini. Bărbatul strălucit, ager și înțelept, viteaz între viteji, va coborî

în pămîntul pe care l-a iubit și înălțat. Chipul lui și cuvintele lui au încălzit și luminat de peste treizeci de ani căminele și sufletele noastre. Urme de lanțuri și de temniță a purtat, dar nu le-a arătat nimănui. Dincolo de grija pentru propria ființă, propria sănătate și liniște, nici o clipă nu l-a părăsit grija pentru destinele și istoria ta și viitorul tău socialist, pămînt cernit al acestei primăveri.

Cînd ai mai cunoscut tu, țară a doinelor, strălucirea și bunăstarea, libertatea și omnia,

dreptatea celor mulți și pretuirea popoarelor, ca în anii aceștia de luptă neînfricată și victorioasă, și cînd ai mai avut

o conștiință atît de bărbătească și împede ca Partidul muncitorilor? Cînd oare, Patrie scumpă, și-au simțit fiii tăi bratele, voința, mîntea și inima mai strînse unite în jurul unui steag, al unui ideal politic și social, ca în anii aceștia de trudă eroică și neprecupețită, și strălucite împliniri? Cînd ai mai știut tu — jalea, durerea, lacrima să le preschîmbi, ca astăzi, în hotărîre, chemare înainte, bărbăție,

unitate de nezdărnicat a oamenilor și mîntilor tăi? Nu ai murit, tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej: trăiești și vei trăi în milioanele de inimi ale poporului,

iar poporul tu cunoaște moarte.

Nu ai murit, tovarășe Gheorghe Gheorghiu-Dej: nu cunosc moartea și nu cunosc niciodată uitarea cei iubiti de poporul nostru, statornic în iubire și recunoștință.

Durerea ne-a umplut cugetele, dar ea ne face mai bărbati. Acum, în ceasurile necruțător de amare, la porțile tăcerii, încarcăți de durere, mai hotărîți ne strîngem sub flamura

Partidului Muncitoresc Român, făuritor al României socialiste

Gloria poporului care naște astfel de fii.

Tiberiu UTAN

19 martie 1965

GRIVIȚEI ROȘII

CONTINUĂ

TOVARĂȘUL
GHEORGHE
GHEORGHIU-DEJ
VOTIND LA
SECȚIA NR. 19
„GRIVIȚA ROȘIE”
DIN CAPITALĂ

sală de cinematograful, cu o bibliotecă de 85.000 de cărți, în localul cărui funcționează în ultimii ani, o universitate populară.

N-am văzut la nici o întreprindere din țară atîta prețuire a trecutului ca aici la Grivița Roșie. Februarie este înfrumusețat de deosebită solemnitate. Din însărcinarea comitetului de partid și de întreprindere, se inaugurează muzeele: „Tradiția de luptă a muncitorilor de la atelierul C.F.R. Grivița Roșie”. Corul se pregătește pentru a da un concert la radio. La club, participanții la grevă se întinsec cu tineretul și copii din cartier. Va fi pus în scenă poemul Grivița Roșie.

Toluși, parcă mai impresionantă decît prețuirea trecutului prin solemnități, e legătura ce se stabilește, de la om la om, în marea rotire a generațiilor, datorită căreia spiritul Griviței se păstrează întreg, deși lucrurile materiale se modifică, odată cu trecerea vremii. Intr-una din secții am întâlnit un vechi muncitor al Griviței Roșii. Stînd de vorbă cu el, vechi luptător din februarie, ce lucrează încă și azi la cupatoarele de tratament termic, dogorît de temperatura fierbinte, înțelegîm sensul adevărat al afirmății că puterea în statul nostru aparține celor ce muncesc. Vorbele: „democrație și libertate”, rostite de acest om, au puritatea intrinsecă a caratului. Peste cîțiva ani de zile va ieși la pensie și consideră ca un merit capital, că în meseria lui grea și aspră, la care puțin se înghesuie, a găsit cîțiva tineri destoinici care îi vor continua opera.

La Grivița, transmiterea unei idei de muncă de la maestrul bătrîn, ieșit la pensie la succesorul său, e un act esențial, prin care se exprimă tot sensul unei vieți. Nu are atîta importanță precum adevărul adevărat între monarhi. Lumina muncii a cultivat tradiția fără să cunoască galerii cu portrete ale strămoșilor. E un cult oral ce ține de domeniul baladei și a cîntecului bătrînesc și cu atît mai impresionant prin sensul său. Forjorul — nea Fănică, cum e cunoscut în complex — declară în ziarul de uzină, cu cîteva luni înainte de a trece la binemeritul repaos: „Pe Stanciu l-am pregătit timp de 18 ani, pe Constantin timp de 16 ani. A-

mîndoi lucrează cu multă măiestrie, executînd lucrări de calitate superioară”. Lată ce înscamnă încoronarea supremă a unei vieți, petrecută în inunță și cinste. Desigur, ceva din ființa acestor om nu va dispărea cu totul, perpetuîndu-se în urmașii săi.

La cazangerie am stat de vorbă cu un tânăr șicmător, în vîrstă de 20 de ani. Îmi citează cu mîndrie vreo cinci nume, de veri, de unchi, printre care și al tatălui său, care lucrează în cele mai diverse secții ale atelierelor. Cariera lui e semnificativă pentru tineretul de la Grivița Roșie. Deși n-a făcut încă armata, e un om matur politic, fost secretar de U.T.M. pe cazangerie, acum membru în comitetul de partid. M-a mirat nerăbdarea lui de a fi cerut, încă la vîrstă de 18 ani, nici aceia împliniți, ca să fie primit în rândul comunistilor. Apoi am întîlnit-o pe un fenomen normal, cînd am cunoscut mai bine Grivița Roșie. Aici, în această veche școală a revoluției, printre afiliați comuniști încercați, tineretul se maturizează mult mai repede și mai temeinic. 99 la sută dintre tineri sînt utemiști, iar dintre aceștia marea majoritate la vîrstă de 22 de ani devin membri de partid!

Marele ciclu al succesiunii generațiilor, se desăvîrșește aici, printr-o continuitate transmisă de tradițiile de muncă și de luptă, de la maestrul la ucenic, de la vechiul luptător la tînărul neofit, de la membrul de partid la ucenic.

In aceasta constă secretul tînăreții a Griviței Roșii!

ȘI EPOPEEA CONTINUĂ

Am fost din nou în citadela revoluției. Ce schimbare surprinzătoare. Mai întîi Calea Griviței a devenit o

impunătoare magistrală, cea mai impresionantă, poate, din întregul București. Șirul lung de blocuri înalte, armonios distribuite, îi dau un caracter monumental. Cit privește uzina, transformarea nu se remarcă atît în aspectul exterior al clădirilor, care mai păstrează din silueta cunoscută, în meterezele ei de cărămidă. Ea s-a produs, în adîncime, în viața și munca oamenilor. Grivița Roșie se „reprofilase”, într-un timp relativ foarte scurt (doi-trei ani) căpătînd datele unei întreprinderi industriale cu personalitate nouă. Nu mai era nici „atelierele”, nici „complexul” Grivița Roșie, ci uzină. Mai precis: Uzinele Grivița Roșie, producătoare de utilaj pentru industria chimică! Citadela revoluției nu s-a desmîntit nici de data aceasta. Animată de același spirit novator, ea merge în fruntea vremurilor. Epopeea continuă.

...Reporterul care intră în incinta uzinei întîlnește inscripții comemorative, săpate parcă pentru veșnicie, în amintirea memorabilului februarie. El are astfel, în mod direct, intuitiv, revelația permanenței istoriei în aceste locuri, ceea ce-i dă o stare de plenitudine și de încredere.

Cu Grivița Roșie de astăzi, în adevărată ei amploare, de uriaș puter-nio și modern, el se întîlnește întîi, piept în piept, la cazangerie. Trebuie să străbați hala ei imensă cu bolă de oțel, în care se înșiră cilindrii metalici, cu zecile și cu sutele, de mări-mea unei case cîteodată, să tresari la tot pasul de puzderia fulgerelor albastre care te surprind din direcții neașteptate, ca să înțelegi, — tot intuitiv și direct — ce schimbare s-a produs la Grivița Roșie în acești ani.

Hala grandioasă e un imperiu al cilindrilor de metal. Acești cilindri se numesc aici „virole”, constituind celelele elementare din alăturarea cărora iau naștere acele coloane înalte de 30-40 de metri, pe care le vedem strălucind în bătaia soarelui în răsăritul sau în uzinele petrochimice. Nu mai auzi răpăiturile sacadate ale ciocanelor de nituit care răsunau aici pînă mai curînd. Le-a luat locul fulgerul albastru al aparatului de sudură. Un cărucior care alunecă pe șine automat, lăsînd

în urmă un cordon metallic. Și virolele sînt imbinat între ele laolaltă. Cusăturile sînt controlate de ochiul pătrunzător al razelor Roentgen.

Lată cum sudura a devenit una din operațiile principale în Grivița Roșie de astăzi, iar sudorul una din figurile cele mai des întîlnite. Îl vezi peste tot, în șorțul masiv de azbest, vechind nemîșcat, prin ochelarii fumurii la focul orbitor ce împrăștie de jur împrejur, fantastice pinze albastre. Zeci de fulgere stranii spintecă spațiul de sub cerul întunecat al înaltei hale de oțel, desenînd umbre bizare, conture diforme mărite la o scară halucinantă, ca într-un vis sau într-o poveste, despre un vrăjitor modern.

Și această imagine a cupolei imense de metal, cu o puzderie de lumini depilind neîncetat, îți dă măsura adevărată și întregă a schimbărilor survenite aici în urma reprofiliării. Așa arată Grivița Roșie de astăzi, ca un titan de oțel, învîlțit în fulgere albastre.

După ce fionul primei impresii a trecut, apare firesc întrebarea: unde sînt oamenii care minuiuă ciocanul de nituit, pe care l-ai văzut atîc altădată? Unde sînt cazangii, vechii cazangii, acei puternici stăpîni ai tunetului de metal, veteranii lui Februarie Roșu și unde sînt contingentele mai tinere, care le preluaseră, în cursul anilor unellele de muncă?

Dar îndată ce te amesteci printre oamenii cu șorțuri de azbest și întri în vorbă cu ei, găsești răspunsul potrivit. În ei se perpetuează în timp spiritul citadeli feroviare. Deși practic meserii schimbate: minuiesc jeterurile de sudură, craițuiesc, asamblează virole, — ei nu sînt alții decît tot oamenii Griviței feroviare, foștii nituitori, fierari, cazangii.

Ei îți vorbesc de Februarie, de partid, de Grivița lor de care sînt mîndri, ca și de faptul că în rîndul lor și în fruntea lor a luptat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Ei îți povestesc, — și atunci ochii lor capătă o deosebită strălucire, — despre alte întîlniri, în anii noștri, cu tovarășul lor iubit, cînd acesta, aflat la conducerea partidului și a statului, a venit adesea printre ei

și l-a povățuit, cu aceeași cunoaștere temeinică a faptelor, cu dragoste și prietenie, cum să dezvolte și să modernizeze uzina.

Și astiel epopeea Griviței Roșii continuă. Prin oamenii ei. Grivițenii, așa cum au dovedit-o în nenumerabile rînduri, știu să lupte, să fie în pas cu vremea. A fost nevoie să se deprindă cu meșteșuguri noi? Le-au învățat „din mers”, însușindu-și „cea de a doua meserie”, cu chibzuială, din vreme, cînd încă ultimele locomotive nu părăsiseră hala cazangeriei. A trebuit să se deprindă, cu o îndelețnicire mai subtilă, cum e descifrarea desenelor? Tineri și bătrîni s-au așezat în bănci, ca niște elevi cu puf pe obraz, ca să învețe desen tehnic.

Schimbarea radicală care s-a produs în viața uzinei a presupus și existența unui proces istoric, mai profund, de continuitate. Fiindcă rotirea generațiilor ei se deslășoară și astăzi în virtutea aceluiași tradiții.

Șeful unei grupe de asamblaj nici n-a împlinit bine 25 de ani. Dar răspunsurile lui sînt deosebite. El și cu tovarășii săi fac ultimul finisaj al coloanelor chimice, operație de care depinde modul lor de funcționare în marile combinate la Brazi sau Turnu Măgurele. Pînă să deprindă noua lui meserie, el a crescut în ambianța Griviței feroviare. Fiu de țărani din apropierea Bucureștiului, a visat de mic copil să se facă mecanic de locomotivă. Dar mai înainte, mînat de o curiozitate adolescentină, a vrut să afe cum e construită mașina care pune în mișcare trenurile... și a ajuns, după terminarea școlii profesionale, cazangiu nituitor. Era în anul al 23-lea, după botezul de foc al „Griviței”...

Cazul unui alt tînăr, craițuitor după reprofiliare, ne relevă aceleași semnificații. A copilărit în Giulești, jucîndu-se cu pluta în ochiurile de apă adunate în groapa Cuțaridei. Tatăl său, fierar timp de 41 de ani la „Ateliere”. Frații lui, căruțași. Actualul craițuitor, a fost, începînd din 1956, după terminarea armatei, fierar și cazangiu. Acum locuiește într-un bloc nou pe Calea Griviței. Căsătorit, are un copil, cumnați tipografi la „Casa Școlii”, frecventează spectacolele de film și teatru. Deși a învățat ca și tovarășii săi meserie mai înaltă, să descifreze un desen tehnic, și craițuirea după procedul „arc-aer”, remarcîndu-se drept fruntaș, el a rămas mai departe, după cum se vede, în virtutea unei tradiții muncitorești, transmisă în familie și în uzină, — un om al cartierului feroviar și al citadeli sale glorioase.

Intrebîndu-l de cine a învățat noua meserie, el mi-a răspuns:

— La școala de craițuitori și de la nea Dumitru.

Ori nea Dumitru, era un muncitor vechi, încă de la fostele „Ateliere” și apucase zilele lui februarie.

După cum se vede, ștafeta muncii și a luptei trece de la o generație la alta în virtutea aceluiași legi ale tradiției. Epopeea Griviței Roșii continuă.

★

Zilele din acest martie au găsit cartierul și clădirea citadeli revoluționare, cernite. Alături de tricolorul țării și de flamura roșie a partidului, flutură în vînt mari panglici de dolju. Ființa ace-luia care timp de trei decenii și-a legat viața de aceste locuri, mai mult decît de oricare altele, de la botezul de foc al luptei revoluționare și pînă la amiaza socialismului, nu mai este printre cei vii.

Grivițenii l-au văzut pe iubitul lor tovarăș, Gheorghe Gheorghiu-Dej, pentru ultima dată, la 7 martie, cînd l-au întîmpinat cu flori și aclamații de bucurie. Ei l-au ales în unanimitate ca deputat al lor. Apoi, au început să parvină știri întîristătoare, urmărite cu durere, pînă cînd a sosit clipa fatidică din 19 martie, orele 17 și 43 de minute. În acea scară sirenale Griviței Roșii n-au mai fost însoțite de bătaie inimii lui. A fost o pierdere grea, dureroasă, cea mai grea și mai dureroasă pierdere din viața citadeli revoluționare.

Trecînd din nou, îndurerată și cernită, prin fața catafalcului său, ca pentru un ultim omagiu, Grivița muncitorească a-vea înscrisă pe chipul o atitudine hotărîtă. Bărbați, femei, tineri, — s-au întors la casele și atelierelor lor, ca să ducă lupta mai departe pentru cauza partidului, căreia și-a închinat viața, scumpul nostru tovarăș Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Epopeea eroică a Griviței Roșii continuă!...

Vasile NICOROVICI

Ochii

Mari ochi aveai, fîntînă — în ei gîseam cînd ni-era sete izvoare care, cu spume sfîrînd de stele, ne răcoareu. Tu auzai, vedeai, simțea cu ochii tăi ageri, și alt de grei de ceea ce numim Istorie: corțeii de calcinat seminții, și altele ce-ncearcă să se-nalțe pe cele vii, cu semnul milei sau al fierului. Le cîntărea pe toate cu ochii tăi fîntîni pîziti de acvila sprincenelor. Cînd uneori (așa cum te-am văzut), îți înclinai pe-un umăr capul, tu vedeai, reauzeai, simțea din nou tot gerul anului acela, și, oase lingă oase, coatele, mitralierele cusînd mari gîlgiuri morții și frații tăi rostogolii în ele. Atunci, în ochii tăi se-nvrîteja pămîntul acestei Patrii, și-nlocmai ca sirena ce-am auzit-o în 33

în Bucureștii plini de sampanie și sînge, o lacrimă îți spinteca pupila, o lacrimă pe care o lăsași să stea de pază, și de amintire ca un tîiș al adevărului și al dreptății. Aveai mîlțosea căprioarei în ochii tăi de-adevărat bărbat, ce răsfrîngeau această Patrie grădînă circulară, cu spirale suind mereu spre stelele supuse. Cînd răsuna în ei osutul scînteietor al apelor strunite în zăbale, clipea mai des, și din genele răsfrînte ca niște arcuiri pașnice zburau săgețile surisului.

...Tovarășe Gheorghiu, cite așa mai putea vorbi de-odîncii ochi ai tăi — și cu ei.

Îi văd, îi simt, și-acuma îi aud, fiindcă agonisînd în nesfîrșitele străfunduri ale lor iubirea noastră — ni l-ai lăsat, și ei vorbesc acum, prin noi, prin țoți, prin douăzeci de milioane de chipuri strînse în jurul Comitetului Central. Și lacrimile noastre dese nu ridează pămîntul Patriei, căci demne sînt de tine. Lăsați-le să pice, tovarășe, nu le ștergeți cu zborul primei rîndunici, și nici cu străvezile batiste ale răsufletului norilor; vor răsări din ele lanuri nemoivăzute, și tulpini de fier și de beton cu floare din soare smulș —

să ne mîngîie ochii lui și-ai noștri

Eugen JEBELEANU

E Țara

Nu vroia să fie legendă, mit neguros — Inginer de vaste-orizonturi, lucra cu oameni, cu planșe, cu grafice, conducea șantierul cel mare al țării din mijlocul Statului său major de constructori. Cu fiecare celulă a ființei sale trăia bucuria lumii cînd o nouă rețea de lumini izbucnea peste țară, trăia plenitudinea forței, cînd se nășteau giganti de oțel și-aluminiu, sferice, turnurile, cupolele strălucitoare, din mîntea și mîntile celor ca el, lucrători și țărani iscușiti. Nu vroia să fie legenda, ci un constructor, lingă constructori. Dar printre hălele strălucitoare, geometrice, pe peluzele parcului, în curtea uzinelor, crește iarba pe care-o păștea Miorita. La umbra zidului cu proaspăt mortat, se mișcăză țîța de apă-a ființelor, ce nu pot uita povestea lui Manole, zidarul E țara cu multe izvoare — Fluier din veac răspunde la șuierul fabricii, iedera dainelor suie, frumoasă, fantastică, pe verticala uzinei. Vrejul de apă vie se răsucește pe fusul motoarelor, și țara spune mai departe un cîntec, taie cu firul apei, cu zimții frunzișului, profilul pur de medalie, cîoplește balada.

Maria BANUȘ

Lingă inima lui

Lingă inima lui — falcă soare-n amurg — trec Carpații cărunți și umbriți, în coloane, Dunărea, tulburată-n bulboane, muncitori și țărani — milioane. Trece Grivița Roșie, nesfîrșită coloană, trec bătrîni stejari cefeștiți, cu lacrimi în gene și inima-n dolju Trece Reșița, Hunedoara, Galați, furnagînde, în șiruri, furnalele toate, furnaliști, oțelari, laminori, în priviri cu șorje de sorii... De trei zile și trei nopți în monom, trec bărbați și femei și copii, „Bun rămas!” — și-i șoptim, mi și mi, „Bun rămas, zîmbet cald și ochii vii!” „Bun rămas, frunte-naltă și minii!”... Lingă inima lui, noi, poporul, jurăm să-l păstrăm pururi viu pe al Griviței fiu.

George DAN

un îndemn neprețuit

Sint martorul anilor de luptă grea și de muncă eroică în care partidul, în frunte cu tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a creat în țara noastră o viață demnă, bună, luminoasă, spre care a năzuit dintotdeauna poporul ținut în mizerie și întuneric. Dacă azi câmpiile, scâldate odinioară în sînge, sînt brazdate de mii de tractoare, căutate în lumea întregă și dacă locurile marilor jertfe proletare (Lupeni, Grivița) au devenit centrul viguroși ai unei puternice activități industriale, meritul îi revine în primul rînd partidului și conducerii sale clarvăzătoare. Sint larg cunoscute în lume capacitatea, meritele și înfăptuirile noastre, a crescut stima de care se bucură astăzi România socialistă. Tovarășul Gheorghiu-Dej și-a adus o contribuție de mare însemnătate la această operă măreață de reînnoire a patriei, săvîrșită sub conducerea partidului de harnicul nostru popor. Educația, cultura, arta sînt acum un bun al tuturor. Pentru artă și artiști, regimul nostru popular a creat posibilități nemaiîntîlnite altădată la noi, și în acest domeniu tovarășul Gheorghiu-Dej, în spiritul politicii duse de partid pentru înflorirea culturii socialiste, a muncit fără

în salopetă umea strada, ascultînd, cu o fiacără pură în priviri, vocea, care prin megafone chema tot ce era viu și entuziast în țară la munca tenace, grea, eroică, pentru clădirea României noi, socialiste. Cuvîntarea era mereu întreruptă de ropotul aplauzelor și strigătele de întrecere ale brigăzilor. M-a impresionat adinc în această atmosferă, de efervescență juvenilă și de avînt un lucru, pe care l-am regeșit apoi ca o supremă certitudine, ori de cîte ori am avut norocul să-l mai ascult pe conducătorul nostru iubit în adunări de partid, în ședințe de lucru sau festive ale Marii Adunări Naționale, în întîlniri cu intelectualii. Tovarășul Gheorghiu-Dej pune o cumpănire profundă în tot ce spunea. Entuziasmul îi îndrepta spre obiective concrete, precise, înfățișate limpede. Avîntului îi cerea împlinirea prin faptă creatoare, realizabilă, concretă. Fiecare cuvînt era rostit cu sentimentul unei imense răspunderi, gândit îndelung, cîntărit. Am recunoscut mereu în această admirabilă clarviziune politică, o înțelepciune străveche a poporului nostru. Vorbele tovarășului Gheorghiu-Dej erau spuse simplu, fără nici o emfază, dar dădeau sentimentul că sînt cărămizi așezate temeinic, muncitorește la o zidire fără moarte. Nimeni n-a unit mai strălucit ca el puterea de a vedea perspectivele mărețe ale clădirii cu grija pentru amănunt, pentru lucrul făcut trainic, gospodărește. Perspectiva istoriei, luminată de o fiacără patriotică mistuitoare, căreia i-a dăruit senin ultimul strop de energie se deschidea îndrăzneț din cuvintele și faptele lui, sprijinită pe concepția marxist-leninistă, pe datele științelor, pe cunoașterea exactă a realităților, pe refuzul improvizăției, pe verificarea sistematică și răbdătoare prin practică. De aceea, în fruntea Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român, a știut să ne conducă din victorie în victorie cu o mină sigură de cirmaci încercat. Sfișindu-ne sufletul, sirenele au sunat ieri

larna trecuse. Și totuși... De cîteva zile orașul era pe străzi. Insurecția armată izbîndise, ocupantul fusese izgonit, războiul era pe sfîrșite și, ceea ce mi se părea uluitor, puteam auzi cuvîntul partidului în plin oraș, în săli și în piețe, puteam striga pe străzi, în mijlocul unor uriașe mulțimi, lozincile încandescente, de luptă. Și totuși... Ne aflam încă în zodia generalilor de cavalerie, prim-miniștri care scoteau armata împotriva țărănilor ce porniseră la împărțirea moșiilor, a muncitorilor ce protestau împotriva rafinatei dezorganizări a producției și a speculei și a inflației întreținute cu grijă, prim-miniștri ce se lăudau în interviuri că vor îneca țara în sînge. O manifestație uriașă fusese primită cu gloanțe. De cîteva zile orașul era pe străzi și acum ne aflam în acea imensă piață a Națiunii, plină de oameni, ce nu mai puteam încapa acolo; se revărsau, sus, pe dealul unde se afla Parlamentul, mult dincolo de spitalul Brîncovenesc, se vedeau fluturînd steaguri și pancarte și toți ascultam cuvintele lui Gheorghe Gheorghiu-Dej care anunțau instaurarea primului guvern democratic. Mă aflam într-o coloană, înainte de marea piață și în spatele meu, spre Sf. Gheorghe, se vedea o mare de oameni și deasupra lor, pînă departe, fluturau steagurile biruinții. Nu-l puteam vedea, eram prea departe, dar mi-l închipuiam, drept și hotărît, pe cel ce condusesse Grivița Rosie, exponent al eroicului partid care în fruntea poporului doborîse fascismul și care deschisese drumul marilor transformări revoluționare. De-acolo de unde mă aflam, dincolo de piața de flori, nu-l vedeam, dar vedeam tălăzuirea aceea de oameni, pe care vorbele lui o făceau să freacă în așa fel încît frazele lui parcureau această masă și undele cuvîntării sale căpătau forme concrete prin unduirea mulțimii.

GHEORGHE GHEORGHIU-DEJ

îndemnat să visăm, cu siguranța că visurile noastre vor fi împlinite.

Mereu și mereu l-am simțit veghind, alături de tovarășii săi cei mai apropiați, asupra destinelor țării — și aceasta ne-a dat încrederea deplină în forțele noastre, ne-a ajutat să înfrîngem greutățile, să înaintăm cu pași siguri spre victorie. Îi datorăm enorm, cît nu putem exprima în cuvinte. Și nu vrem să credem că o moarte năpraznică l-a smuls dintre noi. Îl căutăm în mulțime. Ne adunăm în fața Comitetului Central, ne așteptăm să apară, cu zîmbetul său atît de omenesc, atît de generos. Îl descoperim în mîntea noastră; prezența lui este vie, prin fapte, prin cuvintele pe care ni le-a adresat, tuturor, prin farmecul său... Dimpneună cu alți tovarășii de scris, am mers, nu o dată prin țară, prin locuri pe care le străbătuse și auzeam mereu: A fost tovarășul Gheorghiu-Dej aici, a văzut cum muncim, s-a interesat îndeaproape de viața noastră și ne-a sfătuit... Aceasta însemna că oamenii vor munci mai mult, mai bine, cu răspundere sporită, cu gîndul la viitor. Căci el vorbea deschis, înrîpat — și întotdeauna găsea drum spre inima oamenilor.

Îmi amintesc, și-mi voi aminti mereu cu cită dragoste și recunoștință a fost întîmpinat la Conferința pe țară a scriitorilor din Ianuarie 1962. L-am așteptat cuvintele cu înfrigurare și i le-am ascultat cu un profund respect, fiindcă erau cuvinte pline, izvorite dintr-o minte înțeleaptă și o inimă generoasă. Îndemnul pe care ni l-a făcut, de a scrie opere trainice, de un înalt nivel artistic, opere care să-și croiască drum spre inima oamenilor exprima grija deosebită și permanentă pe care partidul și statul o acordă continuei dezvoltări a literaturii și artei noastre.

Păstrez cuvintele sale ca pe un bun de mare preț, cum le păstrează atîtea milioane de oameni îndoliați. Și simt nevoia să îl revăd în drumurile sale prin țară, înconjurat de tovarășii săi, la tribună, îmbrățișînd pionierii, zîmbînd... Iată, îl am aci, înainte, pe ecran. Stă de vorbă cu un miner; vorbește în fața a mii de mineri: „Mai mult cărbune pentru front, pentru victorie...” Și nînge, nînge, oamenii îl ascultă, sînt hotărîți, îl asigură că vor ciștița victoria... E tînăr, e atît de ager, de însuflețit, zîmbește. Zîmbetul său, atît de expresiv, s-a născut din zîmbetul a milioane de oameni, care strîns uniți în jurul partidului, a Comitetului său Central, l-au îndrăgit și l-au urmat...

Și iată-l vorbind la tribună celui de al III-lea Congres al partidului.

Printre constructorii gălățeni.

În vizită pe bordul primului nostru vas oceanic.

Sădînd un pom în pămîntul Indiei.

Și iată, cabinetul său de lucru din sediul Comitetului Central. Omul lipsește de aici, a plecat departe, a plecat pentru totdeauna în acea zi de nouăsprezece martie. Dar viața sa se prelungește prin viața poporului, cu care s-a împletit.

În aceste clipe grele, uniți sub steagul partidului comunist, sintem mai hotărîți ca oricînd să ducem mereu înainte opera de construire a socialismului și comunismului, de înflorire a patriei.

Nicolae ȚIC

tari și în durere

Sînt exact 5 ani de atunci. Mijloc de martie și început de primăvară. Era soare și calm, și-n văzduh filifiau luminate aripile înnoirii de fiecare an, și sub Feleac rideau toate ferestrele marelui oraș, și mulțimea de pe străzi circula vioale. O electriza un interes unanim: „L-a văzut?” — „Da. Venea de la Universitate. Ridea.” — „Acuma unde-i?” — „Trebuie să apară. Uite-l... Se duce la conferință.” Îl petreceam toți cu ochii pe tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Era în zilele Conferinței Organizației regionale de partid, unde a ținut un memorabil discurs.

În sală ca întotdeauna cînd vorbea, se înstăpînea o liniște solemnă, ca și cum de la tribună radia un fluid. Pe dinaintea ochilor noștri se desfășura panorama anilor șesenalului, pe vremea aceea la primii pași, dar noi îi vedeam într-ai-evea, proiectați în noi și peste timp, așa cum îi vedem astăzi materializați în giganti ai tehnicii moderne, în ogoare înfrățite, în institute de cultură, și mai cu seamă în oameni. Cred că simțeam toți în palme fiurul chemător al muncii, conștienți de efortul ce ne aștepta, siguri de noi și foarte siguri de viitor. Și-n ceasurile acelea două, de solemnitate și măreție, răsuna vocea lui bărbătească,

că, amabilă și cu un nu știu ce tîmbru de modestie care refuza orice articulație retorică, trecînd de la observații ascuțite la șagă fină și înțeleghătoare, de mare omenie. Îi interesa tot și nu scăpase nimic, nici situația amănunțită din industrie și agricultură, nici viața în căminele studențești. Auzînd de perspectiva unor nunți între studenți români și maghiari, a exclamat: „Mărturisesc că și mie mi-ai face plăcere să joc la o astfel de nuntă!” — căci era vorba de tineret, și tineretului l-a acordat întotdeauna o atenție măgulitoare.

Nu știu cum ne cunoscuse pe toți, cum ne reținuse pe toți, căci primîndu-ne, ne-a întrebăat pe fiecare în parte ceva despre munca noastră, în specialitate. După stringerea de mîna, tovarășească și puternică, își mai făcea încă mîna cu blîndețe, o clipă două, poate ca să-și stingă emoția, să i te apropii și să simți că e om care abia așteaptă să i te apropii, și-l displace distanța dintre inimi. Și surisul acela încurajator, de mare simplitate și modestie, de un farmec neprevăzut, care îl făcuse atît de popular, văzut de aproape, era ca o revărsare de înțelepciune strămoșească.

Cînd am primit din mîna sa o distincție pentru o modestă lucrare literară aveam inima ca un bulgăre de jar. Acuma stau cu penița între degetele înșepene pe alte file, și mi-e inima înghețată de durere și, pe pagină, peste literele negre, cad lacrimi. Și în uzine cad, și pe arătură cad, pretutîndeni cad, căci o țară întreagă deplînge această grea pierdere.

Vom fi însă tari și în durere, și dincolo de ea... Vom fi tari, cum ne-a învățat el, uniți în jurul partidului și al Comitetului său Central.

Dumitru MIRCEA

cuvîntul cald...

În aceste zile de doliu, printre lacrimile pe care nu ni le putem opri, imaginea tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej pune pentru totdeauna stăpînire pe amintirea noastră.

Chipul lui luminos a strălucit de-a lungul anilor, neîncepat, pe drumurile vieții noastre.

Îl priveam. În ochii lui citeam ca într-o carte deschisă izbînzile viitoare.

Îl ascultam. În cuvintele lui simple, pe înțelesul fiecărui, tîlmăceam sensuri adînci care ne însuflețeau în munca și în lupta noastră.

Îl urmam cu încredere nestrămătată, cu o dragoste tot mai fierbinte.

Cuvîntul cald al tovarășului Gheorghiu-Dej, privirea lui blîndă, stringerea de mîna prietenească, zîmbetul lui, ne însoțea mereu, ne îmbărbăta cînd drumul era greu, ne era răsplătă cînd eram învingători.

Nu voi uita niciodată mulțumirea întipărită pe chipul tovarășului Gheorghiu-Dej cînd, odată cu un mare număr de oameni de artă și cultură, am primit din mîna lui „Ordinul Muncii”.

Nu voi uita prezența lui în mijlocul nostru la Conferința Națională a femeilor, cînd am citit în ochii lui umezi de emoție, bucuria de a vedea înflorînd un om nou, cetățean conștient al țării sale — femeia liberă și egală în drepturi a republicii noastre.

Nu voi uita cuvintele rostite de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la tribuna Națiunii Unite cînd, în atenția încordată a sute de delegați din lumea întreagă, înfățișa tabloul mărcii succeselor României în înfăptuirea construcției socialiste și afirma năzuințele de pace ale poporului român.

Nu voi uita Sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale din primăvara anului 1962 care a consfințit victoria istorică a încheierii procesului de colectivizare a agriculturii. Cei unsprezece mii de țărani prezenți la această mare sărbătoare, deputații și numeroșii invitați simțeam în pieptul nostru bîntînd laolaltă cu a noastră, inima caldă a tovarășului Gheorghiu-Dej. Și nu voi uita niciodată acele clipe dureroase de grele în care am simțit și am înțeles că scrisoarea tovarășului Gheorghiu-Dej adresată Marii Adunări Naționale purta în ea o ultimă bătaie de inimă, o ultimă pîlpire de viață pe care n-a vrut s-o lase să se stingă pentru totdeauna, înainte de a fi trimis un ultim mesaj poporului său.

Strîns uniți în jurul partidului să-și urmăm îndemnul, conștienți că numai așa fi vom cînsi, cum se cuvîne, memoria lui scumpă.

Dina COCEA
artistă emerită

La Hidrocentrula „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de pe Argeș

pregat cu o imensă dragoste pentru tot ce era chemat să îmbogățească viața spirituală a maselor.

L-am întîlnit pe tovarășul Dej în nenumărate împrejurări. Unele din ele se leagă de acordarea unor înalte distincții oamenilor de artă și cultură. Vorba sa bună și fermă era un îndemn neprețuit pentru noi. Păstrez o fotografie care a fost și-mi va rămîne o scumpă amintire, aceea de la Consiliul de Stat, cînd mi-a fost decernat, anul trecut, titlul de artist al poporului. Lumina ochilor și zîmbetul adînc omenesc ale tovarășului Dej m-au pătruns atunci cînd mîna lui caldă și puternică o strîngea pe a mea. Avem datoria sfîntă de a păstra, apăra și mai departe opera căreia el i s-a dăruit cu o abnegație fără margini.

AI. CIUCURENCU
Artist al poporului

o viață pilduitoare

L-am auzit înia oară vorbind pe tovarășul Gheorghiu-Dej în 1948. Era în sala cinematografului „Patria”, pe atunci încă ARO, și se adresa brigadierilor întorși de pe primele șantiere naționale ale reconstrucției. Am pătruns greu, înăuntru. O mulțime compactă de tineri

cînd l-am condus pe cel din urmă drum. Tot ele, răscolite, ca sufletul Griviței Roșii au vestit acum cîteva decenii intrarea lui în istorie, ca fiu credincios al clasei pe care partidul o ducea la atac. Intre aceste două momente se înscrie o viață pilduitoare, identificată cu biruința socialismului în România. Scurpe, neuitate tovarășe Dej, nu ne putem stăpîni durerea care ne strînge inimile. Dar sirenele miilor de fabrici și uzine moderne înălțate în anii puterii populare pe întînsul patriei noastre înfloritoare le auzim și ca un semn al vieții neînfrînte, în elesună și mai departe chemarea ta la luptă și muncă neobosită pentru România comunistă. Fericită, pe care ai visat-o și la așezarea temelilor căreia ți-ai dăruit întreaga ființă.

Ov. S. CROHMĂLNICEANU

acele zile de martie

În zilele acestea teribile, firesc, mi-am amintit de alte zile, tot de martie, altfel, cu totul altfel, dramatice și care au marcat profund întreaga noastră existență. Nu mai țin minte dacă era ploaie sau vînt, timpul alterna amenințări și promisiuni, cum se cuvîne unui început de anotimp, dar noi știam cu toții că

El anunța atunci în numele Partidului Comunist sfîrșitul unei lumi seculare, roasă de boala exploatării și ridicarea tînără și îndrăzneată a unei lumi noi, iar cuvintele sale porneau din mințile noastre — ce vibrau la unison — și se reîntorceau spre noi, dar pline de o altă forță ce trezea în fiecare dintre noi și în toți, o sporită energie. El ne tîlmăcea visele cele mai adînci, și le reîntorcea mult mai înalte și mai frumoase. Astăzi, aceste vise pot fi văzute, ele au fost clădite, și noi trăim în mijlocul lor.

Paul GEORGESCU

uniți sub steagul partidului

A fost un om deosebit, călît în împrejurări deosebite, a fost un conducător înțelept și îndrăzneț, cu o neajmărită încredere în popor, iubit și urmat de popor. A fost omul prezentului și al viitorului; ne-a îndemnat să muncim, să ridicăm țara pe culmi neabătute, ne-a

ATLAS LIRIC

CER PACEA I CUVINTULI!"

S A U

spre poezia lui Blas de Otero

la Bilbao, în 1916, Blas e unul dintre marii limbă spaniolă și unul mai remarcabil poet. Viața și poezia lui, de-nensei majorității" („a la mayoría"), fac corp co-trivra „cerului zeilor aberm în credința sa, el concesi non-artei, dar sofisticate. „Inger cumplit aese", „Cer pacea și cu-„Cu imensa majoritate", durile citorva dintre cărb-zie ale lui Blas de

Poezie profund originală, pe care suferința și speranța și-au săpat împletite sigiliul. Poezie în care obsesia Aerului (care în limbajul parabolic al lui Blas de Otero înseamnă Libertate) este dominantă, prezentă până la chin, niciodată până la deznădejde. Tragismul și optimismul cel mai pur sint exprimate de Blas de Otero cu florul mindrei responsabilității a spaniolului și a umanistului. O economie planificată a cuvintelor li este impusă lui Blas de Otero în permanență. Impusă nu doar de „diavolul alb", care este

hirtia, ci de atîția și atîția diavoli negri, care îl torturează nu doar pe Poet, ci Poporul spaniol. Limbajul poetic al lui Blas de Otero este, așadar, în mod obligatoriu, discontinuu, plin de sacade, ellipse, sugestii, cu aure multiple și — în aparență numai — contradictorii. Dar (și aici se revelează marea artă a Poetului) din gîtlejul stragulat de călău nu țîșnește niciodată Mincluna, ci strigătul orbitor al Adevărului.

e. j.

NOPTII

lui José Barceló
(cu glas înalt)

și fruntea, Ludwig van Beethoven,
și ce văd, ce vînt pătrunde în ochii tăi,
și ce umbre pleacă sau vin,

van

și ce vînt van, necunoscut
nemicul... Spune-mi
și, ce hulpavă mare
și una surdei tale urechi;
rostește-ți fruntea, Ludwig, mișcă-ți
și e pulbere,
și ce lumini
și ce visul tău de umede cenuși;
și fruntea, căpitan al adîncului
și e: tu, Ludwig van Beethoven,
și pîinii, sonor capitel!

CUPRINZĂTOARE

pasul meu să te trezească, din umbră-n
și umbră
și vînt, pînă-n adîncul patriei.
și ză-n frunză, pînă ce am atins rădăcina
și patriei mele.
și prin credința mea, să te ridic, din abis
și în abis
și la lumina speranței.
și umăr, pentru-a vedea un popor pe picior
și ridicînd o auroră.
și vocea mea să lucească liberă,
și vînt cu văzduhul cuvintele, literă de literă.
și stele. Cineva
și at sub soare buzele Spaniei.

CE CÎNTĂ

și acestea,
și ceastă obsesie a aerului voios și liber)
și -n carte, deschide paginile, scutură
și șaptesprezecilea, îi suflă între silabe,
și și și cum mă sufoc în litera O,
și Spania toată nu ar fi
și lingură, oribilă arenă de tauri,
și oare,
și acetul cu încetul de un înfiorător evantai

și acestea,
și aer, privește — acel plop.

TE, DEPARTE

și a femeii boite, triste,
și ideau spre portofeluri,
și alfabeți și magnanimi,
și rin ele, spre ciorapi, cu grijă.

și tase, cîte cerșetoare-n fuste
și Urbe plină de
și ordeluri, de sătui,
și mea, din belșug se-mparte.

și lovit, sclipind de zoaie,
și tere și de indulgențe;
și le sint de noroi și-n care
și țărăște toate stelele.

și acii, psalm de fabricii, unde
și u'n timp ce președinții
și oh, furnale-nalte,
și se-nfundă-n ceață.

și ora trei și cinci.
și și porji. Și alte porji.
și lături, urînd.
și larmi călări pe biciclete.

și în galantare. Paca
și ărui. Ciorapi de mătase.
și ceasloave. Psaltiri,
și vături. Luminări.

și maculatei.
și ul joc de pulpe
și c. Oh, scandalos cartier.
și le dorm liniștite.

și stradă fluierînd. Nimic
și mă leagă, oraș natal.
și foarte, foarte departe,
și ea, marea lui Dumnezeu,
și imensă.

FIA ZMEULUI

RTIE

și spun am văzut sint
și obosit
și igoul murdăria
și spoită
și ece august în acest oraș
și pe care-l arăt
și în fața mării nu pot

și orii ce suie
și zmeului tont
și tă
și ul cuvîntul
și brajul pentru a
și înmormînta un copil

și marea despre aceste salarii
și mai rea masa comună
și up

și să sfișii
și tăcerea descordatei sfori
și a pinzei zmeului tont
și încă o dată
și ai pămîntul prilejul
și zdrențele colorate pentru
și a înmormînta un copil.

PRIBEGIND

Orașe
și văzute, pe unde-am trăit, bătînd străzi
și și piețe
și temelii, frunzișuri vesele
și — Madrid, Bilbao, Paris sau Barcelona —
și ale clădirii credinței mele
și trăite,
și lume
și înfilnită, unghere de maghernițe,
și colonade,
și tot ce-am tîrit după mine cu
și ploaia, sau soarele, — ori vîntul

și pribegind
și la fel
și unui cîine al străzii
și prieten al străzii
și tovarăș
și al străzii.

ZURBARAN 1957

și lată
și lucrurile
și pe care le avem la îndemînă :
și masa
și de brad, farfuria
și de supă (ca să
și ne aflăm în vorbă)
și asta e viața, furculița
și alături,
și unde
și se află cirpa,
și libertatea zvîrlită la pămînt,
și totuși
și există
și ceva,
și se-ntimplă
și că ne-adunăm la un pahar,
și știm
și că miine
și va fi simbătă,
și atît în Spania cît și în foame,
și liberă
și și răscumpărată simbătă.

SĂ NE-NŢELESEM

și Să ne-nțelegem. Eu vă vorbesc
și despre un arbore înclinat
și spre vînturi, spre fe-
și ricirea
și ne-nvînsă a luminii.
și Vă vorbesc ...de la om la om.
și Toji
și — eu, tu el — noi
și sîntem fiii
și marelui război. Așa e !
și Așa se face că
și toji — voi, ei —
și purtați
și semnul lui Cain gravat
și în singe.
și Aer !
și Vinturați
și trecutul, renașteți în ziua de
și mîine
și cu înflăcărare !
și Pe Abeli fortificați-i !
și Drept,
și vorbească-vă răsăritu-n crenelurile
și voastre abeliene.

UN VERS ROȘU ÎN JURUL ÎNCHIEIETURII MÎINII

și După vînt și cuvîntul grăbit
și vine zăpada
și cade
și fulg
și după
și fulg
și lată aici
și tărînul roșu
și din doi sau trei,
și realitatea
și Cuenca
și sau griu
și peste foame
și Sosesc hirtii scrisori mă vor
și îngropa mă vor îngropa
și pe mine
și mă — umple — ochi
și soarele
și piața
și în care oamenii — vezi —
și fumează
și vorbesc
și să vorbești :
și cuvînt viu
și și de-odată
și liber
și Oroare de diavolul alb
și cuvîntul înghețat
și cearcăturile de fir de hirtie de-Olanda
și pe care condeiul suie cuvintele.
și E-al meu
și felul tău de-a umbla prin
și suris
și acest
și je t'aime prin umbra susurătoare
și Femeie
și trece-ți brațul
și atîndă-ți ochii în asprul meșteșug
și al lui
și Nazim
și Clară și liberă
și sclipească o panglică roșie între cătușe.

În românește de
EUGEN JEBELEANU